

Sportimpuls, meting 2017

Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls projecten

Omslagafbeeldingen: www.sportindebuurt.nl

Sportimpuls, meting 2017

Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls projecten

Mogelijk gemaakt door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Marja Nieuwenhuis–Leijenhorst, Kennispraktijk
Johan Steenbergen, Kennispraktijk
Vera Scholten, Mulier Instituut
Linda Ooms, Mulier Instituut

Met dank aan de betrokken projectleiders en/of samenwerkingspartners en experts die hebben deelgenomen aan de interviews en bijeenkomsten.

© Kennispraktijk | Mulier Instituut
Ede | Utrecht, augustus 2017

Mulier Instituut

sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht

T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl

E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Kennispraktijk

Onderzoek | Advies | Training

Horapark 4 | 6717 LZ Ede

T +31 (0)85 401 76 95 | I www.kennispraktijk.nl

E info@kennispraktijk.nl | T @kennispraktijk

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	7
1.1	Sportimpuls	7
1.2	Doel onderzoek	10
1.3	Onderzoeksvragen	10
1.4	Leeswijzer	11
2.	Methode	12
2.1	Onderzoeksopzet en fase van onderzoek	12
2.2	Data analyse	15
3.	Resultaten telefonische interviews en expertmeetings	16
3.1	Resultaten telefonische interviews	16
3.2	Bevindingen experts	30
4.	Conclusies en verbeter suggesties	34
4.1	Conclusies	34
4.2	Verbetersuggesties	36
5.	Literatuur	38
	Bijlagen	39
Bijlage 1.	Voorbeeld vragenlijst telefonische interviews	40
Bijlage 2.	Werkboekje expertmeeting	42
Bijlage 3.	Overzicht betrokken experts	45

1. Inleiding

Voor u ligt de vijfde rapportage¹ over de Sportimpuls². Wederom hebben onderzoekers van het Mulier Instituut en Kennispraktijk kwalitatief onderzoek gedaan naar de ervaringen met de opzet en uitvoering van sport- en beweegactiviteiten die door de landelijke subsidieregeling mogelijk zijn gemaakt. Zowel lokale projectleiders en samenwerkingspartners van de Sportimpulsprojecten uit ronde 2014 en 2015 als experts³ betrokken bij verschillende onderdelen van de impuls zijn hiervoor gesproken aan de hand van (telefonische) interviews. In dit onderzoek is gekeken naar projecten uit de Sportimpuls regulier, Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht (KSG) en de Sportimpuls Jeugd in lage inkomensbuurten (JILIB). In dit eerste hoofdstuk worden de inhoud en achtergrond van het Sportimpuls programma weergegeven. Daarnaast worden het doel van het onderzoek en de bijbehorende onderzoeksvragen toegelicht.

1.1 Sportimpuls

‘De subsidie Sportimpuls is bedoeld om activiteiten op te zetten voor mensen die niet of nauwelijks sporten. Sportverenigingen, fitnesscentra en andere sportaanbieders kunnen subsidie aanvragen. Voorwaarde is dat ze samenwerken met partijen in de buurt. Bijvoorbeeld met scholen, zorginstellingen, de kinderopvang of het bedrijfsleven. Er zijn 3 verschillende Sportimpulsen: voor iedereen die nog onvoldoende sport en beweegt, voor kinderen met overgewicht en voor jeugd in lage inkomensbuurten. De subsidie wordt maximaal 2 jaar gegeven. Daarna is het de bedoeling dat de sportactiviteiten doorgaan zonder subsidie.’⁴

In de vier voorgaande verdiepingsonderzoeken Sportimpuls¹ zijn de drie verschillende Sportimpuls-regelingen: 1) de reguliere Sportimpuls, 2) Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht (KSG) en 3)

¹ Boers, Schuttert & Steenbergen (2016). Sportimpuls, meting 2016. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls-projecten uit de rondes 2012, 2013, 2014 en 2015. Ede: Kennispraktijk.

Nieuwenhuis, Pulles & Cevaál (2015). Sportimpuls 2015. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls-projecten uit de rondes 2012, 2013 en 2014. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk.

Cevaál & Boers (2014). Sportimpuls 2014. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls-projecten uit de eerste en tweede ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk.

Cevaál & Van der Sluis (2013). Sportimpuls: de eerste ronde. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpulsprojecten uit de eerste ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk.

² Onderdeel van het programma Sport en Bewegen in de Buurt. Bron: Jong, M. de, Lindert, C. van, & Poel, H. van der (2013). Voortgangsrapportage monitor Sport en Bewegen in de Buurt, 2013. Utrecht: Mulier Instituut.

³ Dit zijn onder andere interventie-eigenaren van ‘populaire’ interventies, inhoudelijk betrokkenen vanuit landelijke (bv. voorheen OOSI) en lokale ondersteuningsorganisaties (bv. Gemeentelijke sportstimulering), partners vanuit Kenniscentrum Sport (KC Sport) en ZonMW.

⁴ Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/sport-en-bewegen/sport-en-bewegen-in-de-buurt> geraadpleegd 18 juli 2017

Sportimpuls Jeugd in lage inkomensbuurten (JILIB) uitgebreid in beeld gebracht. Deze drie regelingen houden, kort samengevat, het volgende in:

1. 'De (reguliere) Sportimpuls geeft lokale aanbieders van sport- en beweegactiviteiten de kans om mensen in de buurt die niet of te weinig bewegen of dreigen te stoppen met hun sport- en beweegactiviteiten blijvend fysiek in beweging te brengen. Dat doen zij door aan te sluiten bij hun behoeftes, samen te werken met lokale organisaties die de doelgroepen goed kunnen bereiken en door gebruik te maken van bestaande kennis van de Menukaart Sportimpuls⁵.'⁶
2. 'Het doel van de Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht (KSG, regeling gestart vanaf 2013) is om kinderen van 0 tot 18 jaar⁷ met (risico op) overgewicht en obesitas die niet of te weinig bewegen of dreigen te stoppen met hun sport- en beweegactiviteiten te stimuleren om:
 - a. gebruik te maken van een passend sport- en beweegaanbod dat door een sport- en beweegaanbieder samen met partijen uit de lokale gezondheidszorg wordt ontwikkeld en toegepast;
 - b. te voldoen aan een hogere en duurzame fysieke sport- en beweegdeelname als onderdeel van een gezonde(re) leefstijl.'⁸
3. 'De Sportimpuls Jeugd in lage inkomensbuurten (JILIB, regeling gestart van 2014) heeft als doel jeugd tot 21 jaar die niet of te weinig beweegt of dreigt te stoppen met hun sport- en beweegactiviteiten, te stimuleren om blijvend fysiek in beweging te komen. Dat doen sport- en beweegaanbieders door:
 - a. Aan te sluiten bij behoeftes en de huidige situatie van de doelgroep;
 - b. De ouders te betrekken;
 - c. Samen te werken met lokale organisaties die de doelgroep goed kunnen bereiken;
 - d. Aan te sluiten bij het armoedebelief van de gemeente;
 - e. Gebruik te maken van bestaande kennis - in de vorm van interventies - van de Menukaart Sportimpuls.'⁹

Budget Sportimpuls

Sinds 2012 is budget beschikbaar voor de reguliere Sportimpuls. In 2013 is dit budget aangevuld voor specifieke KSG aanvragen. In 2014 is het budget wederom aangevuld, nu voor specifieke JILIB aanvragen. Het totaalbudget is in 2014 uitgebreid, echter het specifieke budget voor de reguliere Sportimpuls is afgenomen. Na 2014 is het totaalbudget afgenomen, dit is vooral ten koste gegaan van het budget voor de reguliere Sportimpuls. De specifieke KSG en JILIB budgetten zijn in de loop van de jaren minder afgenomen (zie tabel 1). Voor 2017 is een totaal bedrag van € 8,6 miljoen beschikbaar en de verwachting is dat voor 2018 hetzelfde budget beschikbaar zal zijn.

⁵ Om kans te maken op financiering vanuit de Sportimpuls, KSG of JILIB is het gebruiken van één of meer interventies van de Menukaart Sportimpuls of de Menukaart Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht verplicht.

⁶ Bron: <https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/sport-en-bewegen/programmas/programma-detail/sportimpuls/> geraadpleegd 18 juli 2017

⁷ De doelgroep 4-12 jarigen met overgewicht is in 2017 toegevoegd bij KSG.

⁸ Bron: <https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/jeugd/programmas/programma-detail/sportimpuls-kinderen-sportief-op-gewicht/> geraadpleegd 18 juli 2017

⁹ Bron: <https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/jeugd/programmas/programma-detail/sportimpuls-jeugd-in-lage-inkomensbuurten/> geraadpleegd 18 juli 2017

Tabel 1. Overzicht beschikbaar budget Sportimpuls over de periode 2012–2018¹⁰

Sportimpuls	Regulier	KSG	JILIB	Totaal
2012	€ 11.000.000	-	-	€ 11.000.000
2013	€ 11.000.000	€ 2.000.000	-	€ 13.000.000
2014	€ 9.000.000	€ 2.000.000	€ 5.000.000	€ 16.000.000
2015	€ 3.500.000	€ 1.500.000	€ 4.000.000	€ 9.000.000
2016	€ 2.000.000	€ 1.900.000	€ 4.700.000	€ 8.600.000
2017	€ 2.100.000	€ 1.900.000	€ 4.600.000	€ 8.600.000
2018	€ 2.100.000	€ 1.900.000	€ 4.600.000	€ 8.600.000
Totaal	€ 40.700.000	€ 11.200.000	€ 22.900.000	€ 74.800.000

Doorgevoerde veranderingen Sportimpuls

Sinds de start van de Sportimpuls zijn enkele wijzigingen doorgevoerd. Ook in 2016 en 2017 hebben enkele veranderingen plaatsgevonden ten opzichte van de voorgaande jaren. Doordat in dit onderzoek alleen projecten zijn bevraagd die zijn gestart in 2014 en 2015 gelden deze wijzigingen niet voor hen. Ze zijn echter wel relevant om te melden omdat gekeken kan worden of deze aansluiten bij de bevindingen en aanbevelingen uit dit onderzoek naar de projecten uit de rondes 2014 en 2015.

De veranderingen voor de ronde 2016 zijn als volgt¹¹:

- Meer aandacht voor financiële borging en cofinanciering;
- Specifieke toelichting voor doelgroep gehandicaptensport of mensen met een beperking.

Voor de aanvragen gericht op jeugd en jongeren geldt dat:

- Bij JILIB aanvragen meer moet worden aangesloten bij het gemeentelijk armoedebeleid;
- Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie nog beter moet worden uitgewerkt.

De veranderingen voor ronde 2017 zijn als volgt¹²:

- Het maximaal aan te vragen bedrag is verlaagd naar € 80.000;
- Cofinanciering is verplicht gesteld: minimaal 15% van het aangevraagde bedrag;
- De subsidieoproepen gaan eerder open: van 9 januari tot 23 februari 2017;
- De gehonoreerde projecten starten uiterlijk 1 september 2017;
- De doelgroep 4-12 jarigen met overgewicht wordt toegevoegd bij KSG;
- De Menukaart KSG wordt uitgebreid met aanbod voor de leeftijdscategorie 4-12 jarigen;

¹⁰ Bron: bedragen 2012 t/m 2016: Boers, Schuttert & Steenberghe (2016). Sportimpuls, meting 2016. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls-projecten uit de rondes 2012, 2013, 2014 en 2015. Ede: Kennispraktijk. Bedragen 2017 programmapagina's ZonMW (voetnoot 6,8 en 9). Bedragen 2018 verwachting vanuit ZonMW.

¹¹ Bron: <https://www.sportindebuurt.nl/bestanden/presentaties/ln-voorjaar-2016/Plenaire%20LN%20voorjaar%202016.pdf> Bekeken op 23 mei 2017.

¹² Bron: <http://www.sportindebuurt.nl/seb-nieuws/sportimpuls-2017-regulier-jilib-en-ksg-wijzigingen-en-aandachtspunten> Bekeken op 23 mei 2017.

- De mogelijkheid om € 25.000 extra per KSG-project aan te vragen voor doorontwikkeling vervalt; interventie-eigenaren worden later dit jaar geïnformeerd over eventuele ondersteuning voor versterking en/of doorontwikkeling van hun interventie(s).

Ondersteuningsorganisatie Sportimpuls

De Ondersteuningsorganisatie Sportimpuls (OOSI) die de afgelopen jaren door NOC*NSF in de regio's is vormgegeven, is niet meer actief. De OOSI hield zich bezig met het begeleiden, adviseren en verbinden van nieuw op te starten en (af)lopende Sportimpulsprojecten.¹³ De decentrale adviseringsrol is in het najaar 2016 echter vervangen voor een centraal aanspreek- en verdeelpunt. Bij dit punt wordt geen inhoudelijke ondersteuning gegeven, maar tips gegeven en doorverwezen. Voor specifieke vragen over een interventie wordt verwezen naar de betreffende interventie-eigenaar. Voor meer algemene vragen over de Sportimpuls of over de uitvoering van een lopende Sportimpuls wordt verwezen naar ZonMw.¹⁴

1.2 Doel onderzoek

Doel van dit onderzoek is inzicht krijgen in de praktijkervaringen met de sport- en beweegprojecten die door de Sportimpulsregeling mogelijk zijn gemaakt. Sport- en beweegaanbieders die in de laatste ronde van de Sportimpuls (2018) voornemens zijn om een aanvraag in te dienen kunnen de inhoud van deze rapportage goed benutten bij de voorbereiding en uitwerking van de projectplannen. Ook biedt deze rapportage mogelijk handvatten voor de verdere voortzetting en afronding van de lopende projecten. Gemeenten, (lokale) ondersteuners en/of experts die bij de aanvraag of de uitvoering van de projecten betrokken zijn, kunnen de resultaten van dit onderzoek gebruiken bij de huidige en toekomstige ondersteuningstrajecten van de sport- en beweegaanbieders. Daarnaast bieden de resultaten handvatten voor ZonMw voor het aanscherpen van verschillende procedures (aanvraag, voortgang en afronding). Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) kan de resultaten tenslotte gebruiken voor het bijstellen van het beleid rondom de Sportimpuls en voor het opstellen van toekomstig sport- en beweegbeleid.

1.3 Onderzoeksvragen

Het onderzoek bestond uit 1) telefonische interviews met projectleiders en samenwerkingspartners van Sportimpulsprojecten uit rondes 2014 en 2015 en 2) expertmeetings met verschillende betrokkenen bij de Sportimpuls.

De centrale doelstelling van het onderzoek was inzicht krijgen in de praktijkervaringen met de sport- en beweegprojecten die door de Sportimpuls regeling mogelijk zijn gemaakt. Daaruit kwamen de volgende onderzoeksvragen voort:

¹³ <https://www.sportindebuurt.nl/dotAsset/88e9593f-9dc0-453e-b1cc-a9959592b16a.pdf>

¹⁴ <https://www.sportindebuurt.nl/hulp-nodig/sportimpuls/index.html>

Onderzoeksvragen telefonische interviews:

De onderzoeksvragen luiden, net als in 2016, als volgt:

1. Hoe verloopt de uitvoering van de projecten in de ogen van projectleiders en samenwerkingspartners?
2. Wat zijn de ervaren succesfactoren en belemmerende factoren?
3. Wat zijn de belangrijkste ervaren resultaten van het project volgens projectleiders en samenwerkingspartners op het sport- en beweeggedrag van de beoogde doelgroep en welke andere (neven)effecten ervaren zij?
4. Hoe krijgt de borging van deze projecten vorm na beëindiging van de subsidie?

Onderzoeksvragen expertmeeting:

De onderzoeksvragen voor de expertmeetings luiden als volgt:

1. Welke lessen zijn te trekken uit de gehanteerde aanvraagprocedure?
2. Wat zijn de belangrijkste ervaringen met het gebruik van de Menukaart Sportimpuls?
3. Welke factoren zijn van belang voor goede borging?

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 volgt de onderzoeksopzet en de beschrijving van de onderzoeksgroep. In hoofdstuk 3 worden de resultaten van de telefonische interviews en de expertmeetings gepresenteerd. De conclusies van het onderzoek en een aantal verbeteruggesties staan vermeld in hoofdstuk 4.

2. Methode

2.1 Onderzoekopzet en fase van onderzoek

Deze studie is een vervolg op vergelijkbare verdiepingsstudies uit 2013 tot en met 2016¹⁵. Om een lange termijn beeld te kunnen schetsen, zijn projecten uit de Sportimpuls rondes 2014 en 2015 geselecteerd¹⁶, die eerder al in de twee meest recente voorgaande onderzoeken zijn bevraagd (Nieuwenhuis, Pulles & Cevaál, 2015 en Boers, Schuttert & Steenberg, 2016). Deze projecten zijn ten tijde van het huidige onderzoek reeds afgerond (ronde 2014 projecten) of zitten in de afrondende fase (ronde 2015 projecten). Ten opzichte van de eerdere verdiepingsonderzoeken ligt tijdens de telefonische interviews in het huidige onderzoek daarom meer de nadruk op het verloop en de borging van de activiteiten en wat van de projecten is overgebleven na beëindiging van de subsidie. Er is niet meer gevraagd naar de ervaringen met de aanvraagprocedure omdat dit in de eerdere verdiepingsonderzoeken al uitgebreid aan bod is gekomen. De aanvraagprocedure komt wel terug als topic in de expertmeetings (zie later).

Daarnaast is nog een aantal andere wijzigingen ten opzichte van de oorspronkelijke onderzoekopzet doorgevoerd:

1. Betrokken derde (2014) en vierde ronde projecten (2015) zijn alleen telefonisch en niet face-to-face benaderd voor verdiepende interviews. Hierdoor zijn de projecten (nogmaals) verdiepend in beeld gebracht, maar is de tijdsinvestering geringer.
2. Aanvullend op de telefonische interviews zijn twee bijeenkomsten georganiseerd voor experts die meerjarig direct in de praktijk betrokken zijn bij verschillende Sportimpulsprojecten en/of meerjarig betrokken zijn bij de regeling Sportimpuls. Dit zijn onder andere interventie-eigenaren van ‘populaire’ interventies, inhoudelijk betrokkenen vanuit landelijke (bv. voorheen OOSI) en lokale ondersteuningsorganisaties (bv. Gemeentelijke sportstimulering), partners vanuit Kenniscentrum Sport (KC Sport) en ZonMW. Met hen zijn de leerpunten van vijf jaar Sportimpuls in kaart gebracht en adviezen opgesteld voor mogelijke nieuwe beleidsregelingen. De resultaten uit de interviews zijn als input gebruikt bij het opstellen van het werkboek (zie verderop).

¹⁵ Boers, Schuttert & Steenberg (2016). Sportimpuls, meting 2016. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls-projecten uit de rondes 2012, 2013, 2014 en 2015. Ede: Kennispraktijk.

Nieuwenhuis, Pulles & Cevaál (2015). Sportimpuls 2015. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls-projecten uit de rondes 2012, 2013 en 2014. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk.

Cevaál & Boers (2014). Sportimpuls 2014. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls-projecten uit de eerste en tweede ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk.

Cevaál & Van der Sluis (2013). Sportimpuls: de eerste ronde. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpulsprojecten uit de eerste ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk.

¹⁶ Voor inzicht in de spreiding van de projecten over Nederland wordt verwezen naar figuur 2.1

Telefonische interviews

De populatie bestond uit projectleiders en samenwerkingspartners van zeventien Sportimpuls projecten uit de rondes 2014 en 2015. Bij de projecten uit 2014 is een telefonisch interview afgenomen met de projectleider. Bij de projecten uit 2015 zijn zowel met de projectleider als met één of meerdere samenwerkingspartners telefonische interviews gevoerd. De gesprekken vonden gescheiden plaats. Bij één project uit 2015 is een telefonisch interview gehouden met de projectleider en samenwerkingspartner gezamenlijk. Twee projecten uit 2014 hebben afgezien van deelname, één wegens tijdgebrek, de ander omdat deze ‘interview-moe’ was na zeven interviews in 2,5 jaar tijd. De telefonische interviews zijn uitgevoerd in de periode maart-mei 2017 door onderzoekers van Kennispraktijk (10 projecten) en het Mulier Instituut (5 projecten) (zie tabel 2.1). Voor inzicht in spreiding van de projecten over Nederland, zie figuur 2.1. Tijdens de interviews stonden de volgende onderwerpen centraal:

- Huidige stand van zaken/verloop van het project;
- Werving en behoud van deelnemers;
- Samenwerking;
- Projectdoelen;
- Evaluatie;
- Borging;
- Succesfactoren/verbeterpunten;
- Resultaten op deelnemers en eigen organisatie ;
- Tips voor beleidsmakers, interventie-eigenaren en aanbieders die een aanvraag willen doen.

Er zijn negen interviewleidraden gebruikt. Drie versies voor projecten uit 2014 (Regulier/KSG/JILIB) en zes versies voor projecten uit 2015, per regeling een versie voor de projectleider en de samenwerkingspartner. Zie bijlage 1 voor één van de gehanteerde interviewleidraden. De telefonische interviews duurden gemiddeld 40 minuten. De interviews zijn uitgewerkt in de vorm van een verslag.

Tabel 2.1 Overzicht deelnemende projecten

Ronde	Provincie	Soort aanvraag	Sporttak	Doelgroep
2014	Zuid-Holland	SI	Voetbal	Mensen met een verstandelijke beperking 4-12 jaar
2014	Gelderland	JILIB	Gymnastiek	
2014	Zuid-Holland	SI	Atletiek, Fietsen, Wandelen	Volwassenen
2014	Flevoland	JILIB	Judo	12-23 jaar
2014	Limburg	KSG	Judo, Fitness, Hardlopen, Voetbal	12-18 jaar
2014	Noord-Brabant	KSG	Mix van sporten	0-4 en 12-18 jaar
2014	Overijssel	SI	Mix van sporten	Ouderen
2014	Zuid-Holland	KSG	Gymnastiek	0-4 jaar
2015	Utrecht	KSG	Fitness, anders	Jeugd
2015	Limburg	KSG	Gymnastiek, anders	Kinderen, ouders, opleidingskader
2015	Noord-Brabant	JILIB	Freerunning	Jeugd
2015	Utrecht	SI	Atletiek, fietsen, fitness, hardlopen, wandelen	Volwassenen
2015	Noord-Holland	SI	Basketbal, gymnastiek, hippisch, voetbal, anders	chronisch zieken, gehandicapten, GGZ
2015	Groningen	JILIB	Anders	Jeugd
2015	Gelderland	SI	voetbal, wandelen	Ouderen

Figuur 2.1 Overzichtskaart deelnemende projecten

Expertmeetings

Naast de telefonische interviews met projectleiders en samenwerkingspartners zijn twee expertmeetings met betrokkenen van de verschillende Sportimpulsregelingen gehouden. Er zijn twintig experts met verschillende soorten betrokkenheid bij de Sportimpuls benaderd voor deelname aan de expertmeeting. Veertien¹⁷ experts hebben deelgenomen aan de expertmeeting. Drie experts, soms i.s.m. een collega, hebben op basis van het werkboek schriftelijk input gegeven. Twee experts hebben telefonisch input gegeven. Eén expert had geen tijd om input te leveren en één expert gaf aan geen extra inbreng te hebben ten opzichte van andere eerdere onderzoeken die door verschillende partijen zijn uitgevoerd. De negentien experts die hebben bijgedragen aan dit onderzoek hebben verschillende betrokkenheid bij de Sportimpuls¹⁸. De betrokken experts zijn:

- gemeenten (3)
- lokale sportondersteuningsorganisaties (7)
- landelijke ondersteuningspartners (4)
- interventie-eigenaren (4)
- onderzoeksinstituut (1)

¹⁷ Eén expert had een extra collega meegenomen

¹⁸ De twee experts die geen bijdrage hebben geleverd aan dit onderzoek betroffen een gemeente en een interventie-eigenaar

Bij het opstellen van het programma voor de expertmeetings zijn vooral thema's, die relevant zijn voor inrichting van eventuele toekomstige programma's, uitgelicht. Resultaten uit de telefonische interviews dienden hiervoor als input, bijvoorbeeld in de vorm van onderwerpen of stellingen. Het programma is vertaald in een werkboek, welke bij start van de expertmeetings aan de experts is verstrekt (zie bijlage 2). Er is gekozen voor het werken met een werkboek om duidelijke en specifieke vraagstellingen te hebben en de experts zo veel mogelijk aan het woord te laten en zoveel mogelijk informatie te verkrijgen.

De onderzoekers van Kennispraktijk hebben de bijeenkomsten geleidt, een onderzoeker vanuit Mulier Instituut heeft actief deelgenomen en tevens genotuleerd. De volgende thema's stonden in het werkboek centraal:

- Hoofdaanvrager;
- Menukaart Sportimpuls;
- Borging;
- Doelgroepen en doelstellingen.

Per thema werd een aantal vragen gesteld. Deze vragen moesten in groepjes worden uitgewerkt op flipover vellen. Vervolgens werden de resultaten gezamenlijk besproken en zijn de belangrijkste conclusies samengevat.

2.2 Data analyse

In de maanden mei-juni 2017 zijn de verzamelde gegevens geanalyseerd en in deze rapportage beschreven.

De uitwerkingen van de telefonische interviews zijn ingelezen in MAXQDA, een programma voor kwalitatieve tekstdata analyse. In dit programma zijn de teksten gelabeld aan de hand van verschillende onderwerpen of thema's. Op deze manier konden de belangrijkste uitspraken per thema worden getoond. De resultaten zijn samengevat in dit rapport en per thema gepresenteerd.

De data uit de twee expertmeetings is vanuit de verslaglegging geclusterd in thema's en samengevat. De schriftelijke reacties en uitwerkingen van telefonische reacties van experts zijn hieraan toegevoegd.

3. Resultaten telefonische interviews en expertmeetings

In dit hoofdstuk worden eerst de belangrijkste resultaten uit de telefonische interviews gepresenteerd, gevolgd door de belangrijkste resultaten uit de expertmeetings. Op enkele onderdelen wordt, bij opvallende resultaten, een onderscheid gemaakt tussen verschillende Sportimpulsregelingen (regulier, KSG, JILIB).

3.1 Resultaten telefonische interviews

De resultaten van de telefonische interviews met projectleiders en samenwerkingspartners worden hieronder weergegeven. De resultaten van de projectleiders en samenwerkingspartners worden gezamenlijk gepresenteerd. Wanneer de resultaten afwijken wordt dit gemeld. De bevindingen worden aan de hand van verschillende thema's besproken.

Bereik, werving deelnemers

Deelnemers worden op verschillende manieren geworven, zoals via flyers/posters in de buurt, oproepen op sociale media, mond-op-mond reclame, via huis aan huis bladen en via lokale organisaties (bv. sociale partners in de wijk en gemeenschapscentra/geloofshuizen). Bij de KSG-projecten wordt veel gebruik gemaakt van werving in samenwerking met andere organisaties. Bijvoorbeeld:

1. persoonlijke benadering van ouders door groeps- en/of vakleerkrachten of andere professionals;
2. het organiseren van een thema-avond of wervingsbijeenkomst voor ouders/kinderen door bijvoorbeeld onderwijsinstellingen;
3. ophangen/uitdelen van flyers op plekken waar de doelgroep te vinden is, bijvoorbeeld bij de jeugdarts of diëtist.

Bij JILIB zien we dat eerst kennismakingslessen op school worden aangeboden, waarna er een periode van vrijwillige naschoolse deelname in/rondom de school is. Tot slot is er een periode van kennismakingslessen op de locatie van de betrokken sportaanbieder.

De projectleiders van reguliere Sportimpulsprojecten zijn over het algemeen tevreden over de wervingsprocedure en het bereiken van de doelgroep, maar bij KSG-projecten blijkt dat het bereiken van de doelgroep kinderen/jongeren met (ernstig) overgewicht erg lastig is. Binnen de verschillende projecten wordt veel inspanning geleverd om deelnemers te werven. Enkele keren is het resultaat goed, echter regelmatig blijft ook na veel inspanning het deelnemersaantal laag. Dit komt onder andere omdat het werven van deelnemers van het KSG-project soms geen core business is voor de partijen die de contacten met mogelijke deelnemers hebben. Daarnaast vinden professionals het soms ook lastig om bespreekbaar te maken omdat het een boodschap is die ouders liever niet horen. Ze komen dan bijvoorbeeld met reacties als: "Ze groeien er wel overheen" of "We zijn zelf ook dik dus het hoort erbij". Om tot hogere deelnemersaantallen te komen, kiest een aantal projecten voor het aanbieden van activiteiten of screening/testen in reguliere contacttijd, bijvoorbeeld tijdens reguliere peuterspeelzaaltijd voor de hele groep. Daarna is het gemakkelijker een traject voort te zetten met een deel van de kinderen en ouders, waarvoor het project relevant is.

"Voor ons is belangrijk dat we de kinderen bereiken die dit het aller hardst nodig hebben. In sommige gevallen zijn dat kinderen waar de thuissituatie niet lekker loopt, of de ouders die er de urgentie niet van inzien. Daarom hebben we ervoor gekozen dit binnen peuterspeelzaaltijd te organiseren, zodat we

de kinderen kunnen bereiken die dit het hardst nodig hebben.” Projectleider KSG Sportimpulsproject - gestart 2015

De betrokken JILIB projectleiders zijn over het algemeen neutraal, dus niet uitgesproken negatief of positief, over de wervingsmethode en het bereiken van de doelgroep.

“Onder de gymles leggen we uit wat we gaan doen. De eerste les is altijd onder schooltijd, dan is iedereen erbij. Dat werkt goed. Sommige kinderen denken bijvoorbeeld dat een bepaalde sport saai is, maar toen hadden we de les onder schooltijd gehad en vonden veel kinderen het heel leuk, waardoor we de keer daarop veel inschrijvingen hadden voor de naschoolse les.” Projectleider JILIB Sportimpulsproject - gestart 2015

Behoud deelnemers

Om ervoor te zorgen dat deelnemers blijven sporten en bewegen binnen het project worden binnen de reguliere Sportimpulsprojecten verschillende methoden gehanteerd. Bijvoorbeeld het creëren van een gemeenschapsgevoel door na een activiteit koffie te drinken. Ook de focus op beleving en plezier en minder op bewegen om af te vallen is een methode om deelnemers te behouden. Of door het aanbod direct onder te brengen in een reguliere structuur, waarbij het voor de deelnemers een logische stap is om te blijven deelnemen.

“Die mensen zijn samen gaan sporten, met erna een kop koffie drinken met elkaar om binding te krijgen.” Projectleider regulier Sportimpulsproject - gestart 2014

“De groep waar we mee gestart zijn, die zijn eigenlijk allemaal nog lid. Er zijn twee jongens toen bijgekomen, die zijn uiteindelijk gestopt. Waarvan één is gestopt, omdat die ging verhuizen, dus die was anders nog wel lid geweest.” Projectleider regulier Sportimpulsproject - gestart 2014

Bij JILIB-projecten worden vaak binnen het project laagdrempelige vervolglesen bij de sportaanbieder aangeboden na het kennismakingsaanbod. De trainer en de fysieke nabijheid van het sportaanbod spelen een grote rol in het behouden van de deelnemers voor dit vervolgaanbod. Wanneer de sportlocatie te ver weg is voor de deelnemer, zal deze waarschijnlijk weer stoppen. Hetzelfde geldt voor veel wijzigingen in de begeleiding. Een projectleider geeft aan dat het voor deze doelgroep van belang is om een betrokken en stabiele leiding te hebben om op die manier deelnemers te behouden.

“Je ziet eigenlijk dat juist in dit soort wijken continuïteit in de leiding van groot belang is. En dat is juist waar wij als vereniging moeite mee kunnen hebben met het bieden. (...) dat er permanent meer zekerheid moet zijn. Een leider die een vertrouwensrelatie heeft en dat die heel essentieel is om die kinderen ook aan het sporten te behouden.” Projectleider JILIB Sportimpulsproject - gestart 2014

Binnen de KSG-projecten bestaat het aanbod vaak uit een intensief beweeg- en begeleidingsprogramma gedurende een vastgelegde periode. Sommige projecten ervaren problemen om de deelnemers te behouden tijdens het traject. Ouders spelen een belangrijke rol in het blijvend deelnemen van kinderen aan deze trajecten. Daarom wordt bij een deel van de projecten de ouders van de kinderen ook betrokken, bijvoorbeeld door ouderbijeenkomsten te organiseren over het belang van bewegen en gezonde voeding voor hun kinderen. Vooral de doelgroep 12+ blijkt moeilijker te behouden. Dit heeft

volgens een partner te maken met de pubertijd waarin de jongeren andere keuzes gaan maken en veel afleiding hebben.

“De oudere kinderen hebben blijkbaar vaak andere bezigheden. Vaak horen we ook niet echt wat er aan de hand is. De projectleider zit er wel goed bovenop en belt ze op. Maar op een gegeven moment verdwijnen de jongeren een klein beetje uit beeld. Je hebt toch met pubers te maken. Deels is het de bedoeling dat ze zelfstandig verder gaan en blijven sporten. Een jaar na de start van de training is er een eindmeting. Maar het is lastig, ze verdwijnen toch wat uit beeld.” Samenwerkingspartner KSG-Sportimpulsproject - gestart 2015

Samenwerking

Om een Sportimpulsproject aan te vragen dient samenwerking te zijn met andere lokale partijen. Binnen de projecten wordt dan ook samengewerkt met verschillende partijen, zoals gemeenten, onderwijsinstellingen, zorginstellingen en welzijnsorganisaties. Er wordt vooral samengewerkt op het gebied van werven van deelnemers en organiseren van activiteiten. Volgens projectleiders verloopt de samenwerking met deze partijen in het algemeen goed. De samenwerkingspartners zelf zijn over het algemeen ook tevreden over de samenwerking. De samenwerking met Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG)¹⁹ wordt enkele keren genoemd als voorbeeld van een positieve lokale samenwerking.

Binnen de KSG-projecten moet ook samengewerkt worden met partijen uit de zorg, zoals dietisten en jeugdartsen. Dit lijkt over het algemeen goed te gaan. Zo zijn er verschillende projectleiders van KSG-projecten die aangeven goede contacten te hebben met de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD). Aan de andere kant is bij enkele projecten de samenwerking met zorgpartijen nog niet goed vormgegeven. Zo geeft een partner in een KSG-project aan dat er wel goede samenwerking is met de interventie-eigenaar, maar dat samenwerking met een fysiotherapeut nog geen vast onderdeel van het project is.

In de interviews is specifiek gevraagd naar het verloop van de samenwerking met de gemeente, combinatiefunctionaris²⁰/buurtsportcoach²¹ en interventie-eigenaar. De resultaten hiervan worden hieronder besproken.

¹⁹ Jongeren Op Gezond Gewicht is een zelfstandige stichting met een ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling). De stichting is eind 2014 opgericht. De doelstelling van Jongeren Op Gezond Gewicht is 'het bevorderen van een gezonde leefstijl in het algemeen en een gezond gewicht in het bijzonder, met een primaire focus op kinderen en jongeren, en de volwassenen die hen omringen, en daar waar de problematiek het grootst is'. <http://jaarverslag.jongerenopgezondgewicht.nl/2016/inspiratie/organisatie/algemeen>

²⁰ Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever, maar gelijkelijk – of in ieder geval voor een substantieel deel – te werk gesteld wordt in of ten behoeve van twee werkvelden/sectoren. Eén combinatiefunctie bestaat daarom uit tenminste twee delen. De combinatiefunctionarissen die zijn aangesteld in het kader van de Impuls brede scholen, sport en cultuur zijn werkzaam in twee van de aangewezen sectoren (onderwijs, sport en cultuur). Bron: <http://www.sportindebuurt.nl/buurtsportcoaches/wat-zijn-buurtsportcoaches/>

²¹ Buurtsportcoaches zijn combinatiefunctionarissen met als specifieke opdracht het organiseren van een sport- en beweegaanbod in de buurt en het maken van een verbinding tussen sport- en beweegaanbieders en andere sectoren zoals zorg, welzijn, jeugdzorg en kinderopvang en onderwijs. Er is altijd sprake van een combinatie met sport en bewegen. Bron: <http://www.sportindebuurt.nl/buurtsportcoaches/wat-zijn-buurtsportcoaches/>

Gemeente

In elke Sportimpulsproject is de gemeente als ondertekenaar betrokken. De daadwerkelijke samenwerking met de gemeente verschilt sterk per project. Bij de meeste projecten heeft de gemeente maar een kleine rol in het Sportimpulsproject. Zo verstrekt de gemeente relevante statistieken over bepaalde doelgroepen of zorgt voor eerste contacten met andere partijen. Slechts een enkele projectleider is ontevreden over de samenwerking met de gemeente. De meeste projectleiders zijn neutraal en een deel is tevreden. Ook de samenwerkingspartners zijn over het algemeen tevreden over de samenwerking met de gemeente.

“De wethouder was bij beide markten aanwezig. De eerste keer had hij een taart meegenomen en de tweede keer had hij zelfs meegedaan en had hij medailles om uit te reiken na de tijd.”

Samenwerkingspartner regulier Sportimpulsproject - gestart 2015

“We hebben dit ook uitgebreid met de gemeente besproken en hebben ze gewaarschuwd dat dit niet goed gaat. En de gemeente heeft daar ook niet echt iets aan kunnen of willen doen.” Projectleider JILIB Sportimpulsproject - gestart 2014

Buurtsportcoach

Bij het merendeel van de projecten is een buurtsportcoach betrokken. Een deel van de projectleiders geeft aan zelf buurtsportcoach te zijn en vanuit die functie de taak als projectleider te hebben. Geen van de overige betrokken projectleiders is ontevreden over de samenwerking met de buurtsportcoaches. De meeste projectleiders en samenwerkingspartners zijn positief en een deel is neutraal. De taken en de intensiteit van de contacten met de buurtsportcoaches verschillen sterk tussen de projecten. Zo hebben ze bijvoorbeeld een organiserende/coördinerende rol in het gehele project of bijvoorbeeld een uitvoerende rol bij een activiteit. Een projectleider geeft aan dat de buurtsportcoach nu nog geen rol heeft alleen maar op de hoogte gehouden over het project, omdat de buurtsportcoach uiteindelijk de uitvoer van de sport- en beweegactiviteiten zal gaan overnemen. Omdat de buurtsportcoach een professional is, grotendeels betaald wordt uit lokale middelen en al een rol heeft in lokaal sport-en beweegaanbod kan hij/zij vaak makkelijk betrokken worden.

“De samenwerking met de buurtsportcoach is prima, we zitten op hetzelfde kantoor. En naar buiten toe ook, de contacten die de sportcoaches hebben met de verenigingen, dat loopt ook prima.”

Projectleider regulier Sportimpulsproject - gestart 2015

“De combinatiefunctionaris heeft geholpen met het project op te zetten. Hij is ook bij alle onderdelen met de scholen mede betrokken geweest. En daarbij was er ook contact met de vakleerkrachten op de school.” Projectleider JILIB Sportimpulsproject - gestart 2014

Interventie-eigenaar

Binnen de meerderheid van de projecten is tijdens de uitvoering van het project een vorm van contact met de interventie-eigenaar. Bij sommige projecten is dit in de vorm van samenwerking. Hierbij helpen interventie-eigenaren bijvoorbeeld in het plannen van activiteiten, het trainen van aanbieders of het maken van promotiemateriaal. Echter bij veel projecten is het contact incidenteel bijvoorbeeld bijpraten over de voortgang van het project, waarbij geen sprake is van echte samenwerking. De ervaringen van de projectleiders over de contacten met de interventie-eigenaren zijn zeer uiteenlopend. Enkele projectleiders zijn erg negatief over de (contacten met de) interventie-eigenaren.

De meerderheid is neutraal, heeft contacten wanneer nodig. Enkelen zijn erg positief, prijzen de interventie-eigenaren om hun betrokkenheid en ondersteuning. De volgende citaten zijn exemplarisch.

“De interventie eigenaar hebben we helemaal niet gezien. Die hebben we wel benaderd op een geven moment of ze input kunnen leveren. Maar daar kwam uit dat het niet lukt, dus hebben we dat verder opgegeven.” Projectleider JILIB Sportimpulsproject - gestart 2014

“Alleen wanneer nodig eigenlijk. We kunnen ons heel goed redden. En de informatie vooraf is ook goed geweest.” Projectleider regulier Sportimpulsproject - gestart 2015

Ongeveer de helft van de samenwerkingspartners is op de hoogte van contacten met de interventie-eigenaar. Wanneer dit het geval is verschillen zij niet van mening met de projectleiders.

Mate waarin projectdoelen worden behaald

De projectdoelen, die binnen de projecten gesteld zijn, zijn erg divers. Dit betreffen zowel doelen op het niveau van proces (bijv. verloop van de uitvoer van activiteiten, het opzetten van samenwerkingsverbanden), output (bijv. aantal georganiseerde activiteiten, aantal deelnemers) en outcome (bijv. resultaten op (beweeg)gedrag van deelnemers). De mate waarin doelen worden behaald, verschilt per project. Bij een meerderheid van de geïnterviewde projecten lijken de gestelde doelen te worden of zijn behaald. Sommige weten niet of doelen zijn behaald, omdat deze lastig te meten zijn, zoals het fitter en vitaler worden van deelnemers.

Doelen gerelateerd aan output, zoals deelnemersaantallen, worden vaak behaald. Voor een deel van de projecten vind kennismakingsaanbod plaats tijdens reguliere momenten, bijvoorbeeld gymlessen op de basisschool. Omdat dan alle kinderen verplicht meedoen, is de uitdaging vooral het enthousiasmeren van scholen om mee te doen en niet zozeer de deelnemers zelf. Bij andere projecten, die kennismakingsaanbod los aanbieden, niet tijdens een regulier moment voor een vaste groep, is deze uitdaging groter.

Doelen gerelateerd aan doorstroom naar regulier sportaanbod worden bij de reguliere Sportimpulsprojecten over het algemeen behaald²². Doelen op doorstroom naar regulier aanbod bij de JILIB- en KSG-projecten lijkt minder goed te gaan. In de paragraaf Borging bij het onderdeel borging van sport- en beweegdeelname van deelnemers wordt hier verder op ingegaan.

Doelen die minder vaak worden behaald zijn doelstellingen op outcomeniveau, zoals gedragsverandering (meer bewegen, gezonder eten). Dit komt doordat resultaten daarop op korte termijn moeilijk realiseerbaar zijn. Wanneer het gaat om bijvoorbeeld gezondere leefstijl is dit moeilijker te realiseren en vervolgens ook in kaart te brengen, toch geven sommige projectleiders aan die doelen te hebben behaald.

“Die zijn meer dan gehaald. (...) Ons doel was het voedings- en beweeggedrag te verbeteren. En die is duidelijk verbeterd. Ook meer sportparticipatie (...) en ook bij de ouders. En het overgewicht

²² Hierbij dient gemeld te worden dat het hier vaak over voortzetting van het nieuw opgezette aanbod binnen een reguliere structuur gaat. Het is dus geen feitelijke doorstroom naar regulier sportaanbod

aanpakken is natuurlijk een groter doel, maar de kinderen zijn preventief toch bezig. Dus voor ons is het doel meer dan bereikt.” Projectleider KSG Sportimpulsproject - gestart 2014

Evaluatie en monitoring

Doordat projectleiders twee keer tijdens de projectperiode een verantwoordingsverslag bij ZonMw moeten indienen, één jaar na aanvang van de impuls en bij afronding van de impuls, doen alle projecten wel aan een bepaalde vorm van evaluatie. Zij houden dan in ieder geval informatie over de deelnemers (aantallen/leeftijd/geslacht etc.) en activiteiten bij. Ook wordt bijvoorbeeld weergegeven of er aan deskundigheidbevordering wordt gedaan. Voor de projectbetrokkenen zelf is dit vaak ook een evaluatiemoment om na te gaan hoe het project loopt en wat/waar eventueel aangepast dient te worden. Deze momenten worden over het algemeen als inspannend, maar niet als vervelend ervaren. Regelmatig overleg met (een deel van) de samenwerkingspartners is een andere manier waarop projecten worden gemonitord. In deze overleggen wordt de huidige stand van zaken besproken bijvoorbeeld verloop van de uitvoer en samenwerking, (problemen bij het) werven van deelnemers en borging van het aanbod

“We hebben regelmatig met allemaal geëvalueerd, dus iedere keer toen er een nieuwe groep kwam hebben we dingen aangepast. En met name ook wat we meten en weten. Hoe gaan we de werving doen. En vanuit Psychologen en Diëtisten hebben we opgeven moment ook wat aanpassingen gedaan.” Projectleider KSG-Sportimpulsproject - gestart 2014

Het valt op dat monitoring bij de meeste projecten nog niet structureel wordt uitgevoerd. Een belangrijke reden hiervoor is dat de projectleiders vaak andere taken voorrang geven, zoals de werving van deelnemers, het leggen van contacten met partners en de communicatie van de activiteiten. Slecht een enkele projectleider geeft aan dat vooraf gezette momenten zijn bepaald om de voortgang van het project te monitoren en naar aanleiding daarvan te evalueren en waar nodig bij te stellen. In enkele gevallen is monitoring en evaluatie een vast onderdeel van de ingezette interventie. Hierbij wordt o.a. gebruik gemaakt van motorische vaardigheidstesten, vragenlijsten en interviews.

“Het project werd sowieso na de zes weken met de scholen geëvalueerd door een evaluatie vanuit de interventie-eigenaar. Of de scholen inderdaad tevreden waren over de gang van zaken, dat was een hele enquête. Dat werd weer teruggekoppeld naar de interventie-eigenaar en die koppelde het weer terug naar de projectleider, dus naar mij.” Projectleider JILIB Sportimpulsproject - gestart 2014

Afronding

Van de projecten, die in 2014 zijn gestart en dus inmiddels allemaal zijn afgerond, komt het beeld naar voren dat er meer tijd is geïnvesteerd in de projecten dan in de aanvraag was meegenomen. Dit komt bijvoorbeeld doordat het opzetten van een goede samenwerking en het werven van deelnemers meer tijd kostte dan vooraf bedacht was. De meeste projectleiders en samenwerkingspartners vinden deze extra tijdsinvestering wel waardevol. Doordat sommige projectonderdelen meer tijd kostten dan gepland, kon er soms minder tijd worden besteed aan andere projectonderdelen.

“We hebben veel belemmeringen ondervonden en daardoor achterstand opgelopen en om die achterstand in te lopen moesten we uren extra werken. Waardoor het duurder zou worden, maar dat hebben we nu dus ondervangen door de voorlichtingsbijeenkomsten terug te dringen. Dus meer de

interventie, meer het beweeg programma en minder de voorlichtingsbijeenkomsten met de ouders.”
Projectleider KSG-Sportimpulsproject - gestart 2014

Sommige van de geïnterviewde projectleiders geven aan dat de ‘officiële’ afronding van het project, met verslaglegging aan ZonMw, arbeidsintensief en ingewikkeld is, zoals het invullen van alle gegevens in de online omgeving van ZonMw en het aanleveren van aantallen.

“Ik vond het veel werk. Als je echt goed wilt doen en echt wil weten met hoeveel mensen hebben zich ooit aangemeld en hoeveel mensen hebben er per week gesport afgelopen 2 jaar. En hoeveel mensen zijn er doorgestroomd naar andere sporten. Dan moet je per coach veel bijhouden. (...) En achteraf vind ik dat wel leuk om te weten, maar het heeft verder niet zoveel met de activiteit zelf te maken. Dus dat vond ik een beetje omslachtig om die aantallen in te vullen. Ik begrijp het wel, maar het is best veel werk.” Projectleider regulier Sportimpulsproject - gestart 2014

Soms zoeken projectleiders ondersteuning bij anderen om dit proces goed af te sluiten, zoals bij de interventie-eigenaar.

Op de vraag aan de projecten uit 2014 of er in de toekomst nogmaals een Sportimpuls aanvraag wordt gedaan, zijn de reacties ongeveer gelijk verdeeld tussen ja en nee. Belangrijkste argument voor een nieuwe aanvraag zijn de financiële middelen die beschikbaar komen om soms al lang gekoesterde ideeën eindelijk te verwezenlijken. De belangrijkste argumenten om het niet nogmaals te doen zijn de verhouding tussen de financiële middelen die beschikbaar zijn en de geïnvesteerde tijd en ook de verhouding tussen geïnvesteerde tijd en ervaren resultaat. Enkele projectleiders zijn al betrokken bij nieuwe, reeds gehonoreerde, Sportimpulsprojecten.

Succesfactoren- en belemmerende factoren Sportimpulsprojecten

Voor zowel lopende Sportimpulsprojecten als toekomstige Sportimpulsprojecten is het interessant om na te gaan welke succesfactoren en verbeterpunten door de reeds lopende projecten ervaren zijn. Hieronder wordt een aantal succesfactoren en verbeterpunten beschreven, die door meerdere projectleiders en samenwerkingspartners zijn benoemd.

Belangrijke succesfactoren

- Enthousiasme en kwaliteit van trainer/begeleiding:

Goede begeleiding van deelnemers, bijvoorbeeld door een trainer/coach/vrijwilliger, is erg belangrijk bij het slagen van een project. Een goede trainer/begeleider is kundig en enthousiast bij de uitvoer van de activiteiten. Bovendien is hij of zij in staat om deelnemers te enthousiasmeren te gaan (en blijven) sporten en bewegen.

“Enthousiaste docenten zijn natuurlijk heel belangrijk. Als de docent niet enthousiast is bij het onderdeel fitheid. Dan denken de leerlingen waar heb je het over en waarom zou ik dat doen, dus je moet ze enthousiast maken.” Projectleider JILIB Sportimpulsproject - gestart 2015

“De kracht van de groepsdynamiek door de docent zelf. De docent is een belangrijke factor in het succesvol maken van het sportaanbod zelf.” Projectleider regulier Sportimpulsproject - gestart 2015

- Samenwerking met andere partijen:

De samenwerking rondom het project wordt genoemd als succesfactor. Bijvoorbeeld door samen te werken met andere partijen kan ieder op zijn eigen expertise worden ingezet. Hierbij kan gedacht worden aan het inzetten van een partner om in contact te komen met de doelgroep en het inzetten van een andere partner in verzorgen van het aanbod. Samenwerking kan daarnaast ook op andere manieren bijdragen aan het succes van een project. Bijvoorbeeld de samenwerking met een zorgaanbieder zorgt bij een project voor betere deelname. De zorgaanbieder zorgt bijvoorbeeld voor maatjes. Als iemand zelf niet naar de les kan, dan wordt er gezorgd voor een buddy die mee kan.

“Wij zien elkaar 1x in de 3-4 weken en dan een uurtje echt volop op tempo op onderwerpen heen. Dat werkt super.” Projectleider KSG-Sportimpulsproject - gestart 2014

- Maatwerk/vraaggericht werken:

Het is erg belangrijk dat het sport- en beweegaanbod aansluit op de wensen, behoeften en mogelijkheden van de doelgroep. Door lokaal maatwerk te bieden (bijv. activiteiten op verschillende niveaus aan te bieden) en vraaggericht te werken (bijv. door de doelgroep te betrekken in de keuze van het aanbod) wordt dit bevorderd.

Belangrijke belemmerende factoren

- Gebrek aan deskundigheid bij trainer/begeleider:

Soms zijn de sportaanbieders in staat goede sport specifieke training te geven, maar minder goed in staat dit aanbod, onder andere qua niveau, aan te passen aan de minder actieve doelgroep.

- Gebrek aan duurzaamheid van trainers:

Een onderdeel van verschillende ingezette interventies is dat sport- en beweegaanbieders worden geschoold door interventie-eigenaren. Wanneer dit jonge mensen betreft, kan dit een negatief effect hebben op de duurzaamheid van de inzet. Als deze aanbieder bijvoorbeeld nog een studie gaat volgen en in dat kader zou verhuizen dan verdwijnt de opgebouwde expertise.

“Als je voor de interventie alleen gymdocenten opleidt en dat zijn dan jonge meisjes, die zijn dan voor hun studie bezig of gaan werken ofzo. Dan verlies je ze ook zo weer. Dus dat is ook heel kwetsbaar.” Projectleider KSG-Sportimpulsproject - gestart 2014

Opbrengsten Sportimpuls

In deze paragraaf wordt ingegaan op wat de Sportimpuls voor de betrokkenen heeft opgeleverd. Hierbij is gevraagd naar de belangrijkste opbrengsten voor de eigen organisatie, opbrengsten op het gebied van structurele sport- en beweegdeelname van deelnemers en overige opbrengsten.

Ervaren opbrengsten voor eigen organisatie

De Sportimpuls heeft ervoor gezorgd dat (meer) eigen medewerkers zijn opgeleid om specifieke doelgroepen te kunnen begeleiden op het gebied van sporten en bewegen.

“Een stuk expertiseverbetering bij de pedagogisch medewerkers om te werken met 2 en 3-jarige kinderen op het gebied van bewegen.” Projectleider KSG Sportimpulsproject - gestart 2014

Ook het vergroten van lokale bekendheid van de organisatie en het aanbod, wordt door organisaties als belangrijk resultaat van de Sportimpuls gezien. Hierdoor zijn zij meer bekend/zichtbaarder bij de doelgroep en (mogelijke) samenwerkingspartners. Aanschaf van nieuwe materialen, waardoor gevarieerder en professioneler training gegeven kan worden, en verbeterde contacten met andere organisaties, worden daarnaast door geïnterviewde samenwerkingspartners als belangrijke resultaten van de Sportimpuls gezien.

Ervaren opbrengsten op het gebied van structurele sport- en beweegdeelname van deelnemers

Volgens de meeste projectleiders en samenwerkingspartners van reguliere Sportimpulsprojecten blijft de meerderheid van de deelnemers aan de activiteiten structureel sporten en bewegen (zie ook verderop in de paragraaf borging bij borging sport- en beweegdeelname deelnemers).

*“Van degenen die meedoen aan het kennismakingstraject, denk ik dat 95% iets blijft doen.”
Projectleider regulier Sportimpulsproject - gestart 2015*

Bij de JILIB- en KSG-projecten gaan uiteindelijk minder deelnemers structureel sporten en bewegen. Verschillende projectleiders en partners geven aan dat gedurende het project deelnemers al afhaken en na afronding maar een beperkte groep blijft bewegen.

*“We begonnen heel enthousiast van weetje, die hele groep krijgen we wel aan het sporten, nou dat is niet gelukt. Een deel daarvan is ook na het programma nog twee weekjes gebleven en erna is het ook weggeëbd. Dus daar hebben we wel de doelen moeten bijstellen.” Projectleider KSG
Sportimpulsproject - gestart 2014*

*“Dat is elke keer anders. Je moet het zo zien: bijvoorbeeld 200 leerlingen melden zich aan voor de clinic tijdens de gymles. Dan moeten ze zich aanmelden voor de clinic na schooltijd. Bij de éne school waren dit er 40, bij een andere school zijn dat er maar 3. Vervolgens bij ons clubhuis hebben we een keer een groepje van 16 gehad, maar ook een groepje van 3. Dus dat is heel verschillend hoeveel er blijven hangen. Uiteindelijk in de vaste les hebben we nu 12 kinderen.” Projectleider JILIB
Sportimpulsproject - gestart 2015*

Dit is echter gebaseerd op de eigen ervaringen van de betrokkenen. Om hier goed zicht op te krijgen, zouden longitudinale metingen op deelnemersniveau moeten plaatsvinden. Zoals reeds aangegeven, is monitoring en evaluatie nog geen vast onderdeel van de meeste projecten.

Overige ervaren opbrengsten:

Ervaren gezondheidsopbrengsten door Sportimpulsprojecten

De KSG-projecten rapporteren (logischerwijs) meer resultaten op gezondheidsaspecten dan de andere Sportimpulsprojecten. Hierbij kan gedacht worden aan het vergroten van kennis en bewustzijn over gezondheid en ook het maken van andere keuzes wat betreft voeding.

“Je merkt gewoon in de school wordt minder chips en minder rotzooi gedronken laat ik het zo zeggen. Er staat ook een gratis tapwaterkraan. Ze hebben allemaal een bidon gekregen om te stimuleren. Hier heb je een bidon en hier kan je gratis water drinken. Vooral in de zomermaanden wordt er veel water

gedronken. En normaal gingen ze naar de automaat en was het een cola of Red Bull halen of wat dan ook. Dat is nu een stuk minder.” Projectleider JILIB Sportimpulsproject - gestart 2015

Sommige KSG-projectleiders en samenwerkingspartners rapporteren resultaten op gewichtsafname, verhoging van spiermassa en verbetering van conditie.

Ervaren sociale opbrengsten door Sportimpuls projecten

Een deel van de Sportimpulsprojecten is gericht op doelgroepen, die minder actief deel van uitmaken van de maatschappij vanwege een geestelijke of lichamelijke beperking of bijvoorbeeld geloofsovertuigingen zoals ouderen of vrouwen met een migratieachtergrond. Door de contacten, die deze mensen opdoen tijdens de sport- en beweegactiviteiten, krijgen zij ook een rijker sociaal leven en netwerk. Ook sportimpuls-projecten die meer ‘reguliere’ doelgroepen bedienen kunnen voor hen sociale resultaten hebben. Hieronder worden door middel van drie verhalen verschillende ervaren sociale resultaten beschreven.

“Weetje wat het allermooiste is vind ik, dat (...) is het sociale gebeuren. (...) Normaal gesproken waren die jongens op de zaterdag op de instelling. En dan kwamen ze misschien heel even van de woning af om te wandelen of te fietsen of misschien een boodschapje doen in het dorp. Dat was het wel. Maar nu is het zo dat ze op zaterdagochtend naar de club gaan en dan spelen ze hun wedstrijd. En dan na de wedstrijd zitten ze nog met die en die te praten in de kantine, want iedereen kent ze. En vervolgens gaat de coördinator van het team bij het eerste kijken, want zijn zoon speelt daar. En die neemt dan 4 jongens mee om ver weg te kijken, dus hun wereld is letterlijk en figuurlijk vergroot. Dat vind ik echt een heel mooi resultaat van het hele gebeuren. Hun sociale netwerk is zo vergroot door te gaan sporten bij de vereniging.” Projectleider regulier Sportimpulsproject - gestart 2014

“Elke nieuwe die met suikerziekte instroomt zeg maar, daar merk ik van dat er positiever resultaat is. En dit komt bij de allochtonen groep veel voor. Dan merk je gewoon dat ze lekkerder in hun vel komt te zitten. En dan zie je vaak dat ze minder insuline spuiten.” Projectleider regulier Sportimpulsproject - gestart 2014

“Er ontstaan ook weer vriendschappen. Dus op een ander vlak. Dat krijg je dus ook weer en ook wel weer meer saamhorigheid creëer je ook wel weer.” Projectleider JILIB Sportimpulsproject - gestart 2015

Borging projecten

De Sportimpuls streeft naar structureel sport- en beweegaanbod. Daarom is belangrijk dat de sport- en beweegactiviteiten ook na de subsidieperiode worden voortgezet. Niet alleen het borgen van activiteiten is belangrijk, maar ook borging van de lokale samenwerking, de sport- of beweegdeelname op persoonsniveau, de financiën en opgebouwde kennis en expertise.

Borging sport- en beweegactiviteiten

Bij een meerderheid van de geïnterviewde projecten worden de opgezette activiteiten voortgezet. Dit wordt bijvoorbeeld gedaan door nieuwe opgezette groepen onder te brengen bij een sportaanbieder, een welzijnsinstelling of een seniorenvereniging. Bij andere projecten wordt maar een deel van de activiteiten gecontinueerd. Een goed voorbeeld is een KSG-project waarbij de screening in afgeslankte vorm doorgaat, maar het sport- en beweeg aanbod wel hetzelfde blijft. Bij een enkel project worden de

activiteiten gestopt. De reden hiervoor is bijvoorbeeld dat de zaalhuur van een dependance te duur is waardoor het geïnitieerde vervolg op het kennismakingsaanbod niet voortgezet kan worden. Bij de reguliere Sportimpuls worden tijdens het project nieuwe activiteiten opgezet en deze blijven voortbestaan, maar na het project worden over het algemeen geen nieuwe groepen meer geïnitieerd. Specifiek bij KSG-projecten gaat het vaak om het borgen van de activiteit/het programma waar steeds nieuwe deelnemers instromen.

Borging financiën

Wat betreft de borging van financiën zijn verschillende beelden te zien tussen de verschillende soorten Sportimpuls-aanvragen. Over het algemeen lijkt de borging van financiën goed te gaan bij de regulier Sportimpulsprojecten. Een belangrijke bron voor financiering van de sport- en beweegactiviteiten gebeurt hier door bijdragen van deelnemers via contributie- of lidmaatschapsgelden.

“Ze worden net zoals een ander lid van de vereniging, dus betalen contributie.” Projectleider regulier Sportimpulsproject - gestart 2014

Bij de KSG-projecten zijn financiële bijdragen van de gemeente en zorgverzekeraars belangrijk voor het kunnen blijven uitvoeren van de activiteiten. De trajecten zijn over het algemeen relatief kostbaar en moeilijk door de deelnemer zelf te financieren. Bij ongeveer de helft van de projecten zijn de financiën geborgd bij de andere helft van de projecten is dit nog niet duidelijk. Ook betrokken onderwijsinstellingen (peuterspeelzalen, primair onderwijs en voortgezet onderwijs) nemen soms een deel van de kosten op zich. Eén projectleider geeft aan dat borging van financiën niet gelukt is en daarmee het project ook gestopt is.

“Als je het omrekent per kind dan is het een behoorlijke kostenpost. Dat kan je ook niet van een deelnemer gaan vragen, dus daar zou op een of andere manier via een verzekeraar of een gemeente of whatever een bijdrage voor moeten komen. En we hebben het ook geprobeerd het nog onder aandacht te brengen of bespreekbaar te maken bij doorleiders bij een ziekenhuis. Maar dan moet je gaan trekken, dan moet je toch wel enigszins het gevoel hebben dat het gaat lukken.” Projectleider KSG Sportimpulsproject - gestart 2014

Bij de JILIB-projecten wordt de financiering van het kennismakingsaanbod bij de meeste projecten door de gemeente gefinancierd en deels pro-deo gedaan door betrokken sportaanbieders en/of onderwijsinstellingen. Bij projecten uit 2015 is hier nog niet altijd zekerheid over maar partners en projectleiders geven aan te verwachten dat de financiën geborgd worden door bovengenoemde partijen. Daarnaast worden organisaties als het Jeugdsportfonds ingezet om verdere deelname van jongeren met beperkte financiële middelen, te bekostigen.

Borging samenwerking

Naast het behouden van de activiteiten en het borgen van de financiering rondom het activiteiten aanbod, is het ook de vraag in hoeverre de samenwerkingen rondom de Sportimpuls projecten worden voortgezet.

Bij de meeste projecten wordt de samenwerking op dezelfde of vergelijkbare wijze voortgezet als tijdens de Sportimpuls, door bijvoorbeeld de opgezette overlegmomenten te behouden of door in het organiseren van aanbod de onderlinge taakverdeling te behouden. De buurtsportcoaches spelen hier bij sommige projecten een rol in. Dit is dan de initiatiefnemer om de samenwerkingspartners bij elkaar te

roepen. Bij andere projecten is, nu verschillende organisaties elkaar kennen, juist een projectleider die functioneert als tussenpersoon minder nodig.

Bij een klein deel van de projecten uit 2014 is de actieve samenwerking gestopt, maar wordt aangegeven dat de contactmogelijkheden blijven bestaan en men elkaar wanneer nodig weet te vinden. Bij de projecten uit 2015 geeft geen van de projectleiders of partners aan dat ze verwachten dat de samenwerking in zijn geheel zal stoppen.

“We hebben wel aangegeven dat ze altijd op ons kunnen terugvallen. Dat als er iets is dat ze contact met ons kunnen opnemen. Stel dat er een probleem is dan kunnen ze ons bereiken en dan komen wij wel ondersteunen, dus dat is wel een afspraak.” Projectleider regulier Sportimpulsproject - gestart 2014

“De samenwerking in de KSG of in ieder geval een vergelijkbare project is wat minder, omdat we het in toenemende mate zelf zijn gaan doen.” Projectleider KSG Sportimpulsproject - gestart 2014

Bij de samenwerkingspartners van de projecten uit 2015 is het niet altijd duidelijk hoe de borging van de samenwerking zal zijn. Er wordt verwacht dat de projectleider hier het initiatief in neemt.

Borging sport- en beweegdeelname van deelnemers

Wat betreft de borging van de sport- en beweegdeelname van deelnemers zijn verschillende beelden te zien tussen de verschillende soorten Sportimpulsprojecten. Over het algemeen geven de geïnterviewde bij de regulier Sportimpulsprojecten aan, dat de meeste deelnemers blijven sporten en bewegen, zoals eerder aangegeven bijvoorbeeld als nieuwe groep bij bestaande organisaties.

Bij de KSG-projecten lijkt het lastiger te zijn om deelnemers aan het sporten en bewegen te houden. Bij de KSG-projecten nemen de kinderen eerst deel aan een specifiek beweegprogramma. Vervolgens moeten zij doorstromen naar een reguliere sportaanbieder. Dit lukt vaak niet omdat deelnemers al gedurende het project uitvallen of omdat de drempel naar reguliere aanbod te groot is voor deze doelgroep. Daarnaast is er niet altijd aandacht voor vervolgaanbod binnen het KSG-project. Bij een deel van de KSG-projecten zijn de deelnemers kinderen die al lid zijn van een sportvereniging. Zij zijn voor het traject in aanmerking gekomen vanuit gezondheidsoverwegingen in het kader van overgewicht. Zij blijven dan wellicht sporten bij hun huidige sportvereniging.

Het opzetten van een dependance²³ kan een methode zijn voor JILIB-projecten om deelname en deelnemers te borgen. Bijvoorbeeld een judoclub die een zaal heeft in een bepaalde buurt en in het kader van een JILIB-project een tweede zaal huurt in de lage inkomensbuurt waar het project uitgevoerd wordt. Bij een aantal JILIB-projecten is dit niet gelukt, omdat er geen geschikte betaalbare locatie was of deze niet door de sportaanbieder bemand kon worden met trainers.

Over het algemeen lijkt de borging van sport- en beweegdeelname bij JILIB-projecten kleiner omdat het vaak gaat om kennismakingsaanbod voor een grote groep (bijv. kennismakingslessen op school), waarbij maar een kleine groep ook daadwerkelijk aan die sport gaat deelnemen op de vereniging. Dit heeft

²³ Een andere locatie dan de originele locatie van de sportaanbieder, waar deze ook structureel aanbod verzorgt.

verschillende redenen. Bijvoorbeeld doordat het aanbod niet dichtbij voortgezet kan worden, of doordat ouders niet de structurele financiële binding van een lidmaatschap kunnen of willen aangaan.

Borging kennis en expertise

De borging van kennis en expertise vindt over het algemeen plaats binnen de betrokken organisaties (zowel de samenwerkingspartners als hoofdaanvrager). Zo geven verschillende sportverenigingen, die als partner of projectleider betrokken zijn, aan dat kennis en expertise over het project worden geborgd binnen de sportvereniging, door betrokkenen bij het project te blijven inzetten of kennis over te dragen naar nieuwe trainers/begeleiders als projectbetrokkenen stoppen. Ook worden bepaalde scholingen (jaarlijks) voortgezet binnen bepaalde projecten.

“Wij zorgen altijd dat als er één of twee trainers afhaken, dat we meteen opvolging hebben en dat er kennisoverdracht is.” Samenwerkingspartner Regulier Sportimpulsproject - gestart 2015

Ervaren ondersteuning en verbeterpunten

Aan de projectleiders en samenwerkingspartners is gevraagd of ze voldoende ondersteuning hebben gehad bij het project vanuit landelijke partijen, zoals ZonMW, Kenniscentrum Sport en NOC*NSF, en interventie-eigenaren. Daarnaast is gevraagd hoe de Sportimpulsregeling en de ondersteuningsmogelijkheden verbeterd zou kunnen worden.

Ervaren ondersteuning

Enkele partijen zijn negatief over de ondersteuning die ze hebben gehad van de interventie-eigenaren. Bijvoorbeeld doordat de interventie-eigenaar een andere visie had dan de projectleider en samenwerkingspartners of ze slecht bereikbaar en weinig betrokken waren. Echter het grootste gedeelte van de organisaties is neutraal of tevreden over de ondersteuning van de interventie-eigenaar. Een aantal interventie-eigenaren en ZonMw worden nadrukkelijk genoemd om hun goede ondersteuning en bereikbaarheid. Dit betreft bijvoorbeeld ondersteuning vanuit ZonMW in het nadenken en doorvoeren van wijzingen in het project. Bij de interventie-eigenaren betreft dit bijvoorbeeld ondersteuning in opzetten/vormgeven van communicatiemateriaal of planning van activiteiten. Ondersteuning vanuit Kenniscentrum Sport en NOC*NSF wordt incidenteel genoemd men is daar neutraal over.

“Vorig jaar was het een moeilijk jaar voor mij, i.v.m. privé omstandigheden. En door al die belemmeringen kwam ik in tijdnood en kreeg ik bepaalde dingen niet af. ZonMw heeft me heel goed geholpen en ik heb heel veel ondersteuning en vertrouwen gekregen ook.” Projectleider KSG Sportimpulsproject - gestart 2014

“Ik heb veel ondersteuning gekregen van de interventie-eigenaar. Die heeft mij heel erg geholpen van hoe krijg ik iedereen op één lijn. En hoe maak ik nou iedereen enthousiast om ook werkelijk te gaan leveren waar ze ook de intentie voor hebben getekend.” Projectleider Regulier Sportimpulsproject - gestart 2015

Tips ter verbetering

De reguliere Sportimpuls-, KSG- en JILIB-projectleiders en samenwerkingspartners zijn net als voorgaande jaren gevraagd welke tips er zijn ter verbetering van de Sportimpuls voor de beleidsmakers

en ondersteunende organisaties, interventie-eigenaren en sportaanbieders die een project aanvraag willen doen. Per doelgroep wordt een aantal vaker genoemde en/of interessante tips weergegeven.

Tips voor beleidsmakers en ondersteunende organisaties

Hieronder worden tips voor beleidsmakers (VWS, gemeenten) en ondersteunende organisaties (ZonMW, Kenniscentrum Sport, NOC*NSF) beschreven.

Interventies flexibiliseren

Een tip is om het gebruik van de Menukaart Sportimpuls te flexibiliseren, in de zin dat je ook zou moeten kunnen inschrijven op een onderdeel 'eigen ervaring'. Hierbij kan een interventie die niet op de Menukaart staat, maar al wel lokaal ingezet wordt, aangedragen worden als te gebruiken interventie. Deze hoeft dan dus nog niet op de officiële Menukaart te staan. Hieraan moet dan wel een aantal criteria worden gekoppeld, zodat het niet puur een experiment is. De doorontwikkeling van de lokale interventie naar een 'goed beschreven interventie' zou dan kunnen gebeuren met financiering vanuit het Sportimpulsproject. Hiervoor kunnen de middelen gebruikt worden die bij het inzetten van een reguliere Menukaart-interventie gebruikt zou worden voor bekostiging van de betreffende interventie.

Begrotingsformat beter uitleggen

De begroting is volgens sommige projectleiders erg complex. Hier zou meer tekst en uitleg bij gegeven mogen worden. Enkele projectleiders pleiten voor een hoger percentage materiaalkosten.

Landelijke communicatie en promotiemiddelen

Over het algemeen zijn de projectleiders tevreden over de communicatie vanuit ZonMW. Door algemeen promotiemateriaal voor de Sportimpuls te maken (vergelijkbaar met 'NL doet' en de 'Nationale Sportweek'), zouden de verschillen impulsen zich lokaal beter zichtbaar kunnen maken. Hierdoor kunnen de promotiekosten voor de individuele projecten wellicht omlaag.

Delen van fouten en hiervan leren

Vaak worden alleen 'good practices' gedeeld. Het zou echter ook goed zijn om 'worst practises' met elkaar te delen, zodat de verschillende projecten van elkaars fouten kunnen leren. Deze projectleider geeft een voorbeeld:

"Bijvoorbeeld wat ik zeg met die screening van ons, dat was heel ambitieus en iedereen aan de voorkant zei "schitterend idee" en achteraf hoor je mensen zeggen "ja, dat had ik wel kunnen voorspellen dat dat te ambitieus is. Veel te hoog ingezet." Had dat dan van tevoren gezegd. Ik vind dat we af en toe samen iets te euforisch zijn en wees eens wat eerlijker. Belicht ook eens wat echt mis gaat. Daar kunnen we misschien nog veel meer van leren." Projectleider KSG Sportimpulsproject - gestart 2014

Tips voor interventie-eigenaren

Een deel van de projecten zou meer contact met de interventie-eigenaar willen hebben. Specifieke vragen zijn bijvoorbeeld het organiseren van een bijeenkomst met andere projecten die dezelfde interventie inzetten. Een andere tip is, om een goed beeld te hebben van de taken van de interventie-eigenaar, om van tevoren een contract op te stellen met duidelijke afspraken wat je voor elkaar kunt betekenen.

Tips voor aanvragers

De verschillende projectleiders hebben veel tips voor nieuwe aanvragers. We zetten de tips samengevat op een rij.

Werk samen met andere partijen en betrek deze al bij de aanvraag/het idee

Door voor de aanvraag te sparren met andere partijen, wordt de aanvraag beter en is de betrokkenheid groter. Ook kan dan al nagegaan worden of er voldoende vrijwilligers zijn en wat de behoeftes en mogelijkheden van de verschillende partijen zijn.

Sluit aan bij bestaande initiatieven, regelingen en samenwerkingen

Door de Sportimpulsaanvraag onder de paraplu van bijvoorbeeld JOGG te positioneren komt er een bestaand netwerk van partijen in beeld die wellicht makkelijk betrokken kunnen worden.

Zorg voor een betrokken en professionele projectleider

Wanneer een projectleider vanuit een professionele organisatie ingezet wordt en uren krijgt om het project te leiden, heeft deze de tijd om het project tot een succes te maken. Daarnaast kan gebruik gemaakt worden van de bestaande contacten van de organisatie.

3.2 Bevindingen experts

De resultaten van de expertmeetings en de verkregen informatie van experts, via e-mail en telefonisch, worden hieronder weergegeven. Tijdens de expertmeetings zijn verschillende thema's van de Sportimpuls besproken. Omdat de Sportimpulsregeling ten einde loopt, is het waardevol na te gaan welke lessen hieruit geleerd kunnen worden en eventueel herhaald of aangepast kunnen worden in mogelijke toekomstige financieringsregelingen/impulsen. Om deze reden zijn ook thema's, die bij de projectleiders en samenwerkingspartners niet meer de nadruk hebben gehad, in de expertmeeting uitgebreider aan de orde gekomen.

Aanvraagprocedure

In de huidige regeling dient een sport- of beweegaanbieder de hoofdaanvrager te zijn. We zien in de praktijk dat de sport- of beweegaanbieder, als hoofdaanvrager, vaak niet de hoofdschrijver is van de aanvraag. Interventie-eigenaren, gemeenten, andere lokale professionele partners en sportondersteuningsorganisaties (zoals lokale sportservices) geven in de expertmeetings aan dat zij op dit moment ondersteunen in het schrijven van de aanvragen. Ze vragen daar over het algemeen geen vergoeding voor. Ze doen dit als onderdeel van hun lokale taak en/of vanuit een bijdrage voor het algemene belang of omdat ze zelf als samenwerkingspartner betrokken zijn en in die hoedanigheid dus ook belang hebben bij goedkeuring van de aanvraag. Daarnaast bieden commerciële organisaties tegen betaling of op basis van het 'no-cure-no-pay'²⁴ principe ondersteuning in het schrijven van een aanvraag. Het is niet duidelijk welke deel van de aanvragen door deze partijen -die dus niet zijn betrokken bij de uitvoering van het project- worden ingediend. De experts zien dit als onwenselijk

²⁴ Engels voor 'geen oplossing geen betaling': hiermee wordt bedoeld dat een dienstverlener slechts wordt betaald als hij de dienst tot een goed einde heeft gebracht. Oftewel vertaald naar deze situatie: de commerciële organisatie ontvangt pas betaling wanneer een Sportimpulsaanvraag is gehonoreerd.

omdat de kosten hiervoor volgens hen (deels) uit de projectbegroting komen en hierdoor dus niet direct aan het project besteed worden.

Uitgangspunten bij mogelijke andere hoofdaanvragers

Tijdens de expertmeetings zijn scenario's besproken waarin de gemeente, zorginstelling (KSG) en/of andere professionele organisaties hoofdaanvrager zouden mogen zijn. Omdat zij mogelijk deze rol beter kunnen vervullen dan een sportaanbieder. Hierin kwamen de volgende zaken naar voren:

- *Coalitie/consortium*. Ongeacht welke soort organisatie hoofdaanvrager zou mogen worden, wordt het van belang geacht dat van te voren een goede coalitie gevormd wordt. Hierin kunnen partijen op hun eigen kennis/expertise ingezet worden en zo komen tot een goede samenwerking. Vanuit deze coalitie kan nagegaan worden welke partner vanuit de eigen expertise het beste de hoofdaanvrager zou kunnen zijn.
- *Inzet van procesbegeleider*. Naast de hoofdaanvragen zou een procesbegeleider mogelijk lokaal een belangrijke rol kunnen spelen. Deze procesbegeleider kan hoofdaanvragers ondersteunen bij het vinden van de juiste samenwerkingspartners, het maken van goede onderlinge afspraken en het bijhouden van het tijdsplan voor indienen van de aanvraag. Verschillende instellingen zouden de rol van procesbegeleider op zich kunnen nemen, zoals welzijnsorganisaties en sportbedrijven.
- *Indienen globaal projectidee*. Het idee wordt geopperd om eerst een globaal projectidee in te dienen, op basis daarvan wordt budget toegekend om de aanvraag verder uit te werken. Andersom kan overwogen worden om de aanvraag direct uit te schrijven en met terugwerkende kracht hiervoor budget in de aanvraag op te nemen.
- *De maatschappelijke noodzaak* van de aanvraag moet door de gemeente worden *beoordeeld*, door na te gaan of de Sportimpuls aansluit bij het lokale sportbeleid. Soms wordt in een aanvraag gezocht naar een dergelijke noodzaak en dus wordt de controle hierop door de gemeente als belangrijk aangemerkt. De aanname is dat de Sportimpuls hierdoor beter zal 'landen' / meer effect zal hebben. Het beeld bij de experts is dat de handtekening van de gemeente, die momenteel gevraagd wordt in de aanvraag, hiervoor niet voldoende is.
- *De gemeente als hoofdaanvrager* heeft zo zijn *voordelen*: De gemeente heeft overzicht en heeft cijfers in huis. De gemeente kan zorgen voor betere lokale spreiding van Sportimpulsaanvragen heeft reeds lijnen met andere (mogelijke relevante) organisaties. Ook is borging makkelijker te realiseren, denk aan inbedding van (de voortzetting van) de sport- en beweegactiviteiten in het gemeentelijk beleid en de inzet van financiële middelen door de gemeente.

Risico bij andere hoofdaanvragers

Andere partijen als hoofdaanvrager brengt wel wat vragen met zich mee:

- *Nog Sportimpuls?* Als de aanvraag niet bij de sportaanbieder ligt, raakt sport/bewegen mogelijk uit het vizier. Het accent van niet-sport/beweeg gerelateerde partijen ligt vaak buiten het bewegen. Zo ligt het accent van de zorgaanbieder waarschijnlijk voornamelijk op zorg.
- De interventies zijn 'beweeginterventies'. Wanneer een andere organisatie hoofdaanvrager wordt, wordt mogelijk minder kritisch gekeken naar de lokale uitvoering van de interventie zelf. Dat leidt mogelijk tot minder effectiviteit.
- Nadelen van de gemeente als hoofdaanvrager zijn dat de gemeente door het binnenhalen van Sportimpuls subsidie mogelijk gaat besparen op het eigen sportstimuleringsbudget. Daarnaast kan de verdeling tussen Sportimpulsprojecten in kleine en grote gemeenten mogelijk ongelijk

worden. Kleine gemeenten hebben over het algemeen minder mankracht om dergelijke subsidies aan te vragen, waardoor er daar minder zullen gaan plaatsvinden. Grote gemeenten met een sportbedrijf zetten nu al volop in op het aanvragen van Sportimpulsprojecten. Ook wordt bij het aanstellen van de gemeente als hoofdaanvrager mogelijk het ondernemerschap, de actiegerichtheid en de creativiteit van de sportaanbieder gemist.

Tijdsduur tussen aanvraag en honorering te lang

Tot slot wordt als algemene opmerking over de aanvraagprocedure aangegeven dat momenteel teveel tijd tussen het moment van aanvragen en de daadwerkelijke toekenning ligt. Wanneer aanvragers enkele maanden voor de opening van de indien-periode samenwerking zoeken, dan kan de tijd tussen deze (eerste) contacten over de impuls en start van het project (enkele maanden na toekenning i.v.m. vakantieperiode) een klein jaar duren. Deze lange periode is een reden voor partijen om af te haken omdat in de tussentijd veel kan gebeuren. Bij de sportaanbieder, maar ook bij samenwerkingspartners kunnen wijzigingen in bestuur/personeel ontstaan. De inhoud van de aanvraag en de rol die partijen spelen, is vaak bij de aanvraagperiode slechts bij enkele betrokkenen van organisaties bekend. Wanneer deze contactpersonen wegvallen, dan bestaat de mogelijkheid dat een betreffende organisatie niet goed op de hoogte is/een enthousiaste opvolger mist. Ook reorganisaties of wijzigingen in beleid kunnen tot gevolg hebben dat specifieke contactpersonen niet meer betrokken zijn.

Menukaart Sportimpuls

Het gebruik van de Menukaart Sportimpuls is tijdens de expertmeetings besproken. De interventies op de Menukaart geven volgens de experts een uiting van kwaliteit en zorgen ervoor dat de impuls sport/beweeg gerelateerd is. Daarnaast zou naast de beschreven interventies ruimte moeten zijn voor lokaal maatwerk. Dit is tot op zekere hoogte al mogelijk bij een aanvraag. Echter bij aanvragen op doelgroepen/activiteiten waar nog geen goede passende interventie is, bestaat soms het beeld dat wat ‘gekunsteld’ een interventie van de Menukaart bij de aanvraag wordt gezocht. Volgens de experts zou in een dergelijk geval Kenniscentrum Sport op zoek kunnen gaan naar passende interventies of ondersteunen bij het (door)ontwikkelen van een interventie.

De experts, die ook betrokken zijn bij de aanvraagprocedure, geven aan dat de definitieve Menukaart met interventies te kort op de sluiting van de Sportimpuls call ligt. Om lokaal tijdig de aanvraag goed op papier te zetten en zeker te weten dat de gekozen interventie nog op de Menukaart staat, zou de definitieve Menukaart eerder bekend moeten zijn. Daarnaast zou een stroomschema om tot een keuze voor de interventie te komen wellicht handig zijn.

Borging

Experts geven aan dat, ondanks het feit dat al bij de aanvraag over borging nagedacht moet worden, dit uiteindelijk bij de uitvoering van het project snel naar de achtergrond verdwijnt. Dit betekent niet dat borging uiteindelijk niet goed wordt vormgegeven. Maar het zou beter zijn als er eerder mee begonnen wordt omdat dit ook in de loop van het project al een positieve bijdrage kan leveren bijvoorbeeld op de betrokkenheid van samenwerkingspartners. Om dit goed vorm te geven zouden volgens de experts een coalitie, met gemeente, sportaanbieder en interventie-eigenaar, tijdens de looptijd van de impuls regelmatig bij elkaar moeten komen om aandacht te besteden aan de borging.

Om dit te begeleiden kan een externe partij ingeschakeld worden, zoals een sportservices bureau. Dat betekent dan wellicht wel dat er minder geld is voor de uitvoering. Als alternatief om de

hoofdaanvrager te ondersteunen, wordt de suggestie gedaan dat de buurtsportcoach ook een rol kan spelen in het vormgeven van borging. Deze zou vanuit zijn professionele inzet kunnen nagaan welke rol welke partij kan spelen en hiervoor overleg kunnen initiëren.

Vanuit de expertbijeenkomst wordt daarnaast aangegeven dat starten met gratis aanbod negatief effect heeft op de financiële borging van het project. Het is dus volgens hen verstandig meteen te beginnen met een kleine deelnemersbijdrage.

4. Conclusies en verbeteringsuggesties

Welke conclusies zijn te trekken uit dit verdiependonderzoek en welke suggesties ter verbetering zijn er? Hieronder worden de conclusies en verbeteringsuggesties op een rij gezet. Hierbij worden de onderzoeksvragen als uitgangspunt genomen.

4.1 Conclusies

- **Hoe verloopt de uitvoering van de projecten in de ogen van projectleiders en samenwerkingspartners?**

De projectleiders en samenwerkingspartners zijn over het algemeen tevreden over de uitvoering van de Sportimpulsprojecten.

Het bereiken en werven van doelgroepen lijkt voor de reguliere Sportimpulsprojecten en de JILIB-projecten makkelijker te zijn dan voor de KSG-projecten. Wanneer er eenmaal deelnemers zijn, lijkt het behouden van deze deelnemers voor de reguliere Sportimpulsprojecten makkelijker dan bij KSG- en JILIB-projecten. Voor het behouden van deelnemers bij JILIB-projecten is laagdrempelig vervolgaanbod bij een sportaanbieder, die zich in de buurt van de doelgroep bevindt, van belang. Ook enthousiaste en betrokken trainers bevorderen structurele sport- en beweegdeelname bij JILIB-deelnemers. Binnen KSG-projecten is voor het behoud van de deelnemers tijdens het traject ouderbetrokkenheid essentieel.

De samenwerking tussen organisaties betrokken bij Sportimpulsprojecten verloopt naar tevredenheid volgens de projectleiders en de samenwerkingspartners. Alleen de tevredenheid over de samenwerking met de interventie-eigenaren verschilt sterk, van ontevreden tot zeer tevreden.

De doelen die de geïnterviewde projecten hebben gesteld met de Sportimpuls zijn, of worden naar verwachting, over het algemeen behaald. Doelen gericht op output, zoals deelnemersaantallen, aantallen activiteiten, worden over het algemeen gehaald. Resultaten op doelen gerelateerd aan doorstroom naar regulier sportaanbod worden bij de reguliere Sportimpulsprojecten over het algemeen behaald, echter bij JILIB- en KSG-projecten lijkt dit minder goed te gaan. Outcome doelen op bijvoorbeeld gedragsverandering worden minder vaak behaald. Deze resultaten zijn op korte termijn vaak ook nog niet zichtbaar.

Evaluatie van de projecten wordt over het algemeen gekoppeld aan de (tussen)evaluatiemomenten van ZonMW. Continue monitoring en vooraf ingeplande momenten om structureel de voortgang te volgen komen nog slechts mondjesmaat voor. Resultaten van evaluatiemomenten kunnen nog beter gebruikt worden om verbeteringen aan te brengen in het project en gecommuniceerd worden richting betrokkenen.

De afronding van de projecten en de verantwoording hierover worden als lastig ervaren en vaak wordt hiervoor professionele ondersteuning gezocht.

- **Wat zijn de ervaren succesfactoren en belemmerende factoren?**

Het enthousiasme en de kwaliteit van de begeleiding bij de activiteiten, de samenwerking met andere partijen, het bieden van maatwerk en vraaggericht werken zijn genoemde succesfactoren.

Een belemmerende factor bij verschillende projecten is het gebrek aan duurzame inzet van geschoolde trainers. Ook gebrek aan deskundigheid bij trainers en begeleiders om bepaalde doelgroepen te

begeleiden, wordt als belemmerende factor genoemd. Niet iedere goede sporttrainer kan een andere (minder actieve) doelgroep dan de eigen leden goed begeleiden en van passend aanbod voorzien.

- **Wat zijn de belangrijkste ervaren resultaten van het project volgens projectleiders en samenwerkingspartners op het sport- en beweeggedrag van de beoogde doelgroep en welke andere (neven)effecten ervaren zij?**

Projectleiders en samenwerkingspartners ervaren verschillende opbrengsten van de Sportimpulsprojecten. Positieve resultaten op structurele sport-of beweegdeelname worden regelmatig gerapporteerd. Bij de JILIB- en KSG-projecten lijkt dit wat lager te liggen. Op organisatieniveau wordt het vergroten van de lokale bekendheid van de eigen organisatie genoemd. Tot slot worden door de projectleiders en samenwerkingspartner ook sociale resultaten en resultaten op gezondheid genoemd.

- **Hoe krijgt de borging van deze projecten vorm na beëindiging van de subsidie?**

Borging van de activiteiten gaat over het algemeen goed, ze blijven (soms in afgeslankte vorm) vaak bestaan. Borging van deelnemers tijdens het traject gaat bij de reguliere Sportimpuls beter dan bij KSG- en JILIB-projecten. Over het algemeen blijft de ingezette samenwerking tussen de betrokken organisaties bestaan of deels bestaan. De financiële borging lijkt bij de meeste projecten goed te verlopen, of men is hoopvol dat het gaat lukken. De vormgeving van de financiële borging verschilt tussen de soorten Sportimpuls aanvragen. Het betalen van contributie, eventueel via het Jeugdsportfonds, zijn een vorm van financiële borging voor reguliere Sportimpulsprojecten en JILIB-projecten. Financiële borging voor KSG-projecten vindt vaak deels plaats via gemeente en zorgverzekeraars. De borging van opgedane kennis en expertise vanuit de projecten vindt over het algemeen binnen de organisaties plaats, door betrokken te blijven inzetten of kennis over te dragen op nieuwe trainers/begeleiders.

- **Welke lessen zijn te trekken uit de gehanteerde aanvraagprocedure?**

Experts geven aan dat de aanvraagprocedures voor de verschillende Sportimpulsen als ingewikkeld worden ervaren. De sportaanbieder is in de huidige regelingen de hoofdaanvrager. Deze wordt in de praktijk in het schrijven van de aanvraag geholpen door andere partijen. Experts geven aan dat andere partijen, zoals gemeente of zorginstelling, mogelijk ook hoofdaanvrager zouden kunnen zijn. Hierbij dienen een aantal zaken goed geregeld te worden:

- a) Het vooraf vormen van een consortium;
- b) Inzetten van een procesbegeleider;
- c) De lokale maatschappelijke noodzaak moet nadrukkelijker getoetst worden door de gemeente;
- d) Sport- en bewegen dient de kern te blijven;
- e) Sportimpuls mag lokaal niet ingezet worden als vervanger van gemeentelijke financiering.

- **Wat zijn de belangrijkste ervaringen met het gebruik van de Menukaart Sportimpuls?**

Experts zijn tevreden over de Menukaart Sportimpuls en zien het als een uiting van kwaliteit. Er zou volgens hen wel meer ruimte mogen zijn voor lokaal maatwerk. Kenniscentrum Sport zou volgens hen kunnen ondersteunen in het zoeken naar passende interventies voor projecten of (door)ontwikkelen van nieuwe interventies. Om de Menukaart nog beter te kunnen gebruiken dient de definitieve Menukaart volgens de experts eerder bekend te zijn, dus langer voor de sluiting van de call.

- **Welke factoren zijn van belang voor goede borging?**

Over borging wordt volgens de experts binnen de projecten steeds meer vanaf de start nagedacht, maar blijft kwetsbaar. Zij geven aan dat vanaf de start van het project hierop een coalitie gevormd moet

worden om hier aandacht aan te besteden. Ook wordt aangegeven dat het verstandig is om vanaf het begin van een project een kleine deelnemersbijdrage te vragen. Gratis aanbod heeft volgens hen een negatief effect op borging.

4.2 Verbetersuggesties

Nu de laatste ronde Sportimpuls in beeld komt, is het voor nieuwe projecten en nog lopende projecten, wederom belangrijk de 'legacy' van de Sportimpuls groot te maken door de projecten goed vorm te geven en te borgen. Hiervoor worden hieronder een aantal tips/verbetersuggesties gegeven.

Betrek gemeenten/buurtsportcoach nog actiever

Samenwerking/betrokkenheid van de gemeente kan een grote rol spelen in het slagen en later borgen van het project. Mede in verband met de mogelijkheid tot beleidsmatige verankering. Uit de interviews blijkt dat de rol van de gemeente in de projecten in het algemeen nog klein is. De gemeente moet nu alleen een handtekening zetten onder een Sportimpulsaanvraag. Het is belangrijk dat de gemeente, en ook de buurtsportcoach, al bij de aanvraag van een project actief worden betrokken en dat de actieve input van de gemeente en buurtsportcoach tijdens en na de projectperiode worden vastgelegd/gewaarborgd in de projectplannen. Hierbij kunnen verschillende beleidsterreinen worden betrokken, zoals participatie, eenzaamheid, jeugd, samenleving en ouderen.

Zet meer in op monitoring en evaluatie

Monitoring en evaluatie kan inzicht geven in het verloop van het project, resultaten, bevorderende en belemmerende factoren en de mate van borging (bijv. van activiteiten, samenwerking). Monitoring en evaluatie zijn erg belangrijk om tijdig problemen te signaleren en projectplannen te kunnen bijstellen. Monitoring en evaluatie is inmiddels toegevoegd als criterium aan de aanvraagprocedure. Het moet nog blijken of dit monitoring en evaluatie in de projecten bevordert.

Zorg dat het (vervolg)aanbod goed aansluit op de wensen en behoeften van de doelgroep

In het algemeen is het belangrijk dat het aanbod goed aansluit op de wensen en behoeften van de doelgroep om (structurele) sport- en beweegdeelname te bevorderen. Met name bij de KSG-projecten valt op dat het lastig is om voldoende deelnemers te werven voor de activiteiten. Bij zowel KSG-projecten als JILIB-projecten heeft men daarnaast moeite om deelnemers aan de activiteiten te behouden. De vraag is of de gebruikte interventies en/of het vervolgaanbod voldoende aansluiten op deze doelgroepen. Enerzijds is het belangrijk de doelgroep te betrekken bij de keuze van de activiteiten, bijvoorbeeld door vooraf naar hun wensen en behoeften te vragen. Anderzijds, zou gekeken moeten worden of het huidige beschikbare aanbod aan interventies op de Menukaart (KSG) voldoet aan de wensen en behoeften van deze doelgroepen.

Zorg voor goede en enthousiaste trainers en begeleiders

Enthousiaste en goede begeleiding van deelnemers is een kritische factor die bepalend is of er een blijvend deelname plaatsvindt. Tijdens de projectperiode is het daarom belangrijk dat aandacht wordt besteed aan het opleiden van trainers en begeleiders, die ook na de projectperiode kunnen worden ingezet.

Maak tipsheets met do's EN don'ts voor de verschillende impulsen

Betrokkenen kunnen en willen graag leren van andere projecten. Dit kan binnen de geplande bijeenkomsten maar ook online beschikbare informatie is van belang. Maak en verspreid actief tipsheets met tips en goede voorbeelden, maar ook met valkuilen en slechte voorbeelden, hiervan kan ook geleerd worden.

5. Literatuur

- Boers, Schuttert & Steenbergen (2016). Sportimpuls, meting 2016. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls-projecten uit de rondes 2012, 2013, 2014 en 2015. Ede: Kennispraktijk.
- Cevaál & Boers (2014). Sportimpuls 2014. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls-projecten uit de eerste en tweede ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk.
- Cevaál & Van der Sluis (2013). Sportimpuls: de eerste ronde. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpulsprojecten uit de eerste ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk.
- Jong, M. de, Lindert, C. van, & Poel, H. van der (2013). Voortgangsrapportage monitor Sport en Bewegen in de Buurt, 2013. Utrecht: Mulier Instituut.
- Nieuwenhuis, Pulles & Cevaál (2015). Sportimpuls 2015. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls-projecten uit de rondes 2012, 2013 en 2014. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk.

Internetsites

- www.effectiefactief.nl/menukaart
- www.sportindebuurt.nl
- www.zonmw.nl
- www.rijksoverheid.nl/
- www.jongerenopgezondgewicht.nl

Bijlagen

Bijlage 1. Voorbeeld vragenlijst telefonische interviews

Projectjaar 2 – Gespreksleidraad KSG – aanvragers

Inleiding: organisatie, functie in de organisatie en in het KSG traject

Huidige stand van zaken/Verloop

1. Kunt u in het **kort** aangeven hoe het project tot nu toe is verlopen en wat er al is gedaan(sport- en beweegactiviteiten, ouderbetrokkenheid, gezonde voeding, andere activiteiten)

Werving & behoud deelnemers

2. Op welke wijze zijn de deelnemers geworven EN op welke wijze zijn ouders/opvoeders bereikt?
3. In hoeverre bent u tevreden met deze wervingsmethode(s)? Welke andere betrokkenen zijn belangrijk om te betrekken/werven i.h.k.v. KSG? Motiveer uw antwoord.
4. Hoe wordt ervoor gezorgd dat deelnemers blijven sporten/bewegen?

Samenwerking (wie zijn dat, wat doen ze?)

5. Hoe verloopt de samenwerking met projectpartners? Specifiek vragen naar samenwerking met zorgaanbieders-sportaanbieders. Hoe hebben jullie de zorgpartij of sportpartij gevonden (afhankelijk van aanvrager type)?
6. Zijn de afspraken vastgelegd en zijn ze voldoende helder (afgebakend)? Wat is de meerwaarde van deze samenwerking bijvoorbeeld in termen van aanvullende expertise, andere netwerken, etc.?
7. Hoe verloopt de samenwerking met de interventie-eigenaar? Welke rol vervult deze bij de uitvoering van het project?
8. Is er een buurtsportcoach/combinatiefunctionaris betrokken?
 - Zo ja, wat doet hij/zij precies (aanvraag/uitvoering) en hoe verloopt dat tot nu toe?
 - Zo nee, waarom niet?

Projectdoelen

9. Zijn of worden de projectdoelen naar verwachting gehaald? Waarom wel/niet?

Evaluatie

10. Wordt het project tussentijds geëvalueerd?
 - Zo ja, hoe? Wie is daarbij betrokken? Wat gebeurt er met de resultaten?
 - Zo nee, waarom niet?

Borging

11. Worden de activiteiten die in het kader van de Sportimpuls zijn opgezet (sport- en beweegactiviteiten, ouder betrokkenheid, gezonde voeding, andere activiteiten) voortgezet na afloop van de projectperiode?

Zo **ja**,

- a. Sinds wanneer is deze wijze van borging vastgelegd?
- b. In welke vorm/hoe verankerd?

- c. Op welke wijze wordt aangehaakt bij het gemeentelijk sportbeleid?
- d. Op welke wijze wordt aangehaakt bij het gemeentelijk gezondheidsbeleid?
- e. Hoe zal de samenwerking met projectpartners een vervolg krijgen?
- f. In hoeverre zal de doelgroep hierbij betrokken zijn?
- g. Hoe blijft de opgebouwde kennis en expertise beschikbaar? Vindt er (na) scholing plaats?
- h. Wie zal verantwoordelijk zijn voor de regie?
- i. Hoe zal het sport- en beweegaanbod worden gefinancierd?
- j. Hoe wordt de opgebouwde kennis overgedragen aan de interventie-eigenaar t.b.v. de (kwaliteits)verbetering van de gebruikte interventie? Zijn hier afspraken over gemaakt? Zo nee, waarom niet?
- k. Op welke wijze zal de voortgang hiervan gemonitord worden?

Zo *nee*, waarom niet?

Verwacht u nog belemmeringen/problemen als het gaat om borging van activiteiten?

Doorvragen op o.a. deelname, financiering, regie, samenwerking en het gebruik van 'effectieve' (vaak 'goed beschreven') interventies.

Overallbeeld

- 12. Wat heeft het Sportimpuls project tot nu toe opgeleverd voor uw organisatie? (bv op het gebied van professionalisering)
- 13. Wat zijn de twee belangrijkste succesfactoren van dit Sportimpulsproject?
- 14. Wat zijn de twee belangrijkste belemmeringen/verbeterpunten van dit project?
- 15. Welke effecten heeft het project volgens u op de sport/beweegdeelname van de betrokken deelnemers?
- 16. Heeft het project nog andere (onverwachte) effecten?
- 17. Hoe zou de Sportimpuls verbeterd kunnen worden? Heeft u concrete tips voor een eventuele volgende ronde van de Sportimpuls KSG en/of vergelijkbare beleidsregelingen? Denk ook bv aan gewenste ondersteuning.
 - a. Ten behoeve van beleidsmakers (ZonMw, Kenniscentrum Sport, NOC*NSF)?
 - b. Ten behoeve van de interventie-eigenaar?
 - c. Ten behoeve van sportaanbieders die een projectaanvraag willen doen?
 - d. Anderen...?

Bijlage 2. Werkboekje expertmeeting

Expertmeeting Sportimpuls

Inleiding

Vandaag gaan we met een select groepje experts kijken wat vijf jaar sportimpuls nu eigenlijk wel en niet heeft opgeleverd en waar we voor de toekomst zaken kunnen aanpassen. De afgelopen jaren zijn verschillende verdiepingsonderzoeken uitgevoerd naar de Sportimpuls (Mulier Instituut en Kennispraktijk). In aanvulling op deze onderzoeken is het goed om met experts te praten over de Sportimpuls, vandaar deze expertmeeting. In dit 'boekje' staat de indeling van deze bijeenkomst en de inhoudelijke onderdelen (met de werkvormen).

Globale indeling van de expertmeeting

9:30-9:45	<i>Inloop + koffie</i>
9:45-10:10	<i>Inleiding + voorstellen</i>
10:10-10:40	<i>What if ... scenario thema 'aanvrager'</i>
10:40-11:00	<i>Menukaart</i>
11:00-11:10	<i>Koffiepauze</i>
11:10-11:30	<i>Borging</i>
11:30-12:00	<i>Doelgroepen en doelstellingen</i>
12:00-12:30	<i>30 min open evaluatie wvttk</i>
12:30-13:30	<i>Lunchprogramma voor beide groepen</i>

9:45-10:10 *Inleiding + voorstellen*

- Kort wordt stilgestaan bij (de resultaten van) het onderzoek en de aanpassingen die op grond van dit onderzoek zijn gedaan de afgelopen jaren.
- Geschetst wordt het programma en het doel van deze bijeenkomst/ doel van de bijeenkomst.
- Kennismakingsronde
 - wie ben je?
 - bij welke organisatie werk je?
 - op welke wijze ben je betrokken bij de Sportimpuls?

10:10-10:40 *What if ... scenario thema 'aanvrager'*

We gaan in twee groepjes aan de slag met twee vragen en schrijven de antwoorden met stiften op flip over vellen. Na beantwoording van de twee vragen gaan we gezamenlijk in op de antwoorden.

Vr. 1: De regeling is nu dat de sportvereniging de aanvrager is, wat nou als de gemeente dat zou zijn? (zo'n 12 minuten)

- Wat zou hieraan positief zijn en wat negatief?
- Welke effecten zou het hebben op ...
 - o Borging
 - o Betrokkenheid andere samenwerkingspartners
 - o
- Welke aanbeveling zou je doen m.b.t de keuze van aanvrager?

Vr. 2: Uit de interviews blijkt dat zorgaanbieders voor KSG en welzijnspartijen voor JILIB ook een interessante aanvragende partij kunnen zijn. (zo'n 12 minuten)

- Wat zou hieraan positief zijn en wat negatief?
- Welke effecten zou het hebben op...
 - o Borging
 - o Betrokkenheid andere samenwerkingspartners
 - o
- Welke aanbeveling zou je doen m.b.t de keuze van aanvrager?

Afsluiten met gezamenlijke terugkoppeling

10:40-11:00 De menukaart

Tijdens het aanvragen van Impulsgelden moet gebruik worden gemaakt van de Menukaart. In dit onderdeel willen we het hebben over het (verplichte) gebruik van de interventies die op de Menukaart staan. Ook hier zetten we antwoorden weer op de flip over vellen en gaan weer in dezelfde groepjes aan de slag.

- Wat als je niet verplicht gebruik hoeft te maken van interventies van de menukaart en deze alleen beschikbaar is voor een goed overzicht van interventies?
 - Wat zijn de voordelen en welke nadelen verwachten we?
 - Welke nieuwe vorm zou je kunnen bedenken voor het gebruik van de Menukaart?

Kort plenair bespreken

11:00-11:10 Koffiepauze

11:10-11:30 Borging

Borging is iets dat steeds terugkomt als kritische factor. Uit tal van onderzoek naar impulsregelingen/stimuleringsgelden/projectgelden blijkt steeds dat borging een probleem is. Houdt de financiering op dan valt het project in elkaar c.q. staat de continuïteit onder druk. Vaak worden veel oplossingen genoemd - b.v. begin met borging bij de start, zorg voor beleidsmatige aansluiting, veranker de samenwerking -, maar toch slagen we er vaak niet in om goed te borgen/verankeren.

Vr. 1: Waarom wordt weinig gebruik gemaakt van de oplossingen die vaak worden genoemd?

Subvraag: Soms wordt er wel gebruik van gemaakt, wat is daarin bepalend?

Vr.2: Bedenk hoe ervoor gezorgd kan worden dat beter gebruik gemaakt wordt van beschikbare informatie/tips/stappenplannen.

Schrijf de antwoorden op de flip over vellen. Tijdens de plenaire terugkoppeling gaan we op elkaars flip over vellen stickers plakken bij de oplossingen die we het beste vinden. We hebben per persoon 10 stickers en deze mogen worden verdeeld, maar ook worden geplakt bij één oplossing.

11:30-12:00 Doelgroepen en doelstellingen

Stel we hebben minder geld (bv 1/3e van het huidige budget) voor toekomstige Sportimpuls aanvragen en we moeten dus prioriteren, waar leggen accent op en wat is wat minder belangrijk? We maken twee kolommen op het flip over vel (of pakken twee flip over vellen) en zetten boven de eerste kolom 'doelgroep(en)' en boven de tweede kolom 'doelstellingen'.

Vr1: Vul de kolommen in met waar jij de prioriteit wilt leggen (dus op welke doelgroepen en doelstellingen). Doe dit eerste afzonderlijk op geeltjes en plak ze dan op de flip over vellen.

Doelgroepen kunnen op leeftijd zijn maar ook op andere verdelingen dus bv 0-4 jaar of 70+ maar ook 'werklozen', 'volwassen mannen met overgewicht', 'mensen met een verstandelijke beperking' etc.

Plenair: de flip over vellen hangen we op. Iedere groep heeft 10 stickers en deze mogen verdeeld worden over de doelgroepen en doelstellingen van de andere groep (dus prioriteren).

n.b. het kan ook zijn dat er 10 stickers worden geplakt op een doelgroep en doelstelling. Kortom, er hoeft niet gelijkmatig worden verdeeld!

12:00-12:30 30 min open evaluatie wvttk

30 min open gespreks-/discussietijd: wat wil je zelf nog inbrengen?

12:30-13:30 Lunchprogramma voor beide groepen

Lunch en werkvorm

1. Wat zijn de belangrijkste opbrengsten van de Sportimpuls?

We hebben een lijst opgehangen met opbrengsten van de Sportimpuls. Deze lijst mag verder worden aangevuld. Loop de lijst na en plak stickers bij hetgeen wat volgens jou de belangrijkste opbrengst is.

2. Wat hebben we geleerd uit de Sportimpuls en mogen we nooit meer vergeten?

We hebben een lijst opgehangen met leerpunten van de Sportimpuls. Deze lijst mag verder worden aangevuld. Loop de lijst na en plak stickers bij hetgeen wat volgens jou de belangrijkste leerpunt is.

Mogelijke essentiële leerpunten:

- Aanpassing bedragen
- Gebruik maken van Buurtscan
- Handtekeningen betrokken partijen bij aanvraag
- Verplichting handtekening gemeente
- Verplichting interventie van menukaart

Bedankt!

Bijlage 3. Overzicht betrokken experts

Aanwezigen expert bij expertmeeting

Anne Ballering	Programmasecretaris Sportimpuls, ZonMW
Chantal Zanoni	Consulent, Stichting Werkgevers Sportclubs Den Haag
Geert Geurken	Hoofd sportontwikkeling, Gemeente Arnhem
Judith Gielens	JOGG-Regisseur en Projectleider Vitaal Schagen, Sportservice Schagen
Jurgen Huizenga	Algemeen directeur, Nederlands Instituut voor Vechtsport en Maatschappij
Lisette van Dee	Medewerker breedtesport, Sportservice Heemstede-Zandvoort
Monique Hampsink	Eigenaar, Huis voor beweging
Paul van de Meer	Adviseur, Kenniscentrum Sport
Philipp van Benthem	Adviseur Sportaanbieders, Sportstimulering gemeente Amsterdam
Rebecca Beck	Adviseur, Kenniscentrum Sport
Roland Jansen	Sportstimulering, NOC*NSF
Simone Gerono	Adviseur, Sport en Bewegen Huis van de Sport Limburg
Vera Scholten	Junior onderzoeker, Mulier Instituut
Yrsa Wagemakers	Eigenaar, Huis voor beweging

Begeleiding Marja Nieuwenhuis, onderzoeker/adviseur & Johan Steenbergen, eigenaar - Kennispraktijk

Overige betrokken experts (input via e-mail en telefoon)

Ruben Wesdorp	Consulent, Sportsupport Gemeente Den Haag
Jessica Oude Sogtoen	Beleids- en projectmedewerker, Huis voor de Sport Groningen
Simone Smuling	Manager Sport en bewegen, Huis voor de Sport Groningen
Gert-Jan Lammers	Directeur-bestuurder, Rotterdam Sport Support
Yusuf Celik	Gebiedscoördinator, Rotterdam Sport Support
Martijn Wellen	Manager verenigingsondersteuning, VSU - Utrecht
Ivar Spierings	Projectleider, 2Basics sport en marketing